

HEIS

NR 1

MONTØREN

2018

FAGFORENINGSBLAD

Påstand «Ungdom vil ha deling og frihet heller enn fast jobb og leilighet.»

*Administrerende direktør Anita Krohn Traaseth i Innovasjon Norge om delingsøkonomien under Agderkonferansen i 2016. (dn.no)
Reaksjonene på uttalelsen lot ikke vente på seg.*

Det er ingenting som tyder på at dagens unge ikke ønsker seg en utdanning, fast jobb, trygg økonomi og egen leilighet. I dette nummeret av Heismontøren ønsker redaksjonen å rette fokus på ungdommen. Foto: Håkon Mosvold Larsen

Innhold

Nr 1 - februar 2018 Årgang 50

Ledern har ordet	4
Redaktøren	5
Klubber og avdelinger	6

Tema: Ung

Tema: Ung	10
Ungdom og organisasjon	12
Utplasseringselever fra Tyskland	14
Pensjon for unge heismontører	16

Diverse

Ja visst kan utenlandske arbeidskamerater ta fagbrev	19
Opphei 20 år	20
Krympelag	22
Velg heisbedrift	24

Sosial dumping

Ramunas - regjeringen gjør ingen ting .	26
90 prosent innleide elektrikere på byggeplassen	29
Forbud mot bemanningsbransjen	30

Diverse

Tariffoppgjøret	32
Nordisk heiskonferanse 2017	34
Lotte World Tower i Seoul	37
Pensjonsbowling	38
Tørrfisen som bygde landet	40
Patrick Simonsen Heismontør og musiker	42
Leserinnlegg	45

HMS

Ung, HMS og ulykker	46
Med HMS ansvar for en lærling	48

BLADETS ADRESSE:

HEISMONTØREN
SCHWEIGAARDS GATE 34 F, OPPGANG 2, 0191 OSLO
TELEFON: 22 17 45 50 TELEFAX: 22 17 45 53 E-POST: REDAKSJONEN@HEIS.NO

ETTERTRYKK ANBEFALES NÅR KILDE ER ANGITT.
GRAFISK PRODUKSJON: 07 MEDIA. OPPLAG: 1200
REDAKSJONEN AVSLUTTET 21.02.2018
NESTE DEADLINE: 15. MAI 2018

Leder'n har ordet

Kampen mot bemanningsbransjen fortsetter. På under 4 måneder har HMF vært med på å arrangere to politiske streiker mot uvesenet. Side om side med andre foreninger har vi krevd et forbud mot bemanningsbransjen innenfor byggebransjen i Oslo-området. Utviklingen av disse selskapene har tatt helt av, og det er ikke urimelig å si at det nå er mer normalt å være innleid, enn ansatt på byggeplasser i Oslo. Det er tydelig at politikerne har merket presset da også Arbeiderpartiet har blitt med på forbud, sammen med SP, SV og Rødt. Til og med Krf sier de støtter innstramning av muligheten til å drive utleie. Dette lover bra!

Stortinget skal behandle spørsmålet 15.mars, så da er det bare å smøre seg med tålmodighet, og håpe at politikerne skjønner at noe må gjøres på norske byggeplasser.

Kampen mot sosial dumping og begrensning av bemanningsbransjen var tema i årets debatt om tariffoppgjøret. Forbundet vårt hadde gått inn for et samordna oppgjør med fokus på bedringer av AFP-ordningen og begrensning av bemanningsbransjen. Fasiten endte med at LO skal forhandle samla om AFP, og dermed blir spørsmålet om bemanningsbransjen utsatt til en annen gang. Som dere sikkert husker så var teksten vår i §1 om bemanningsbransjen gjenstand for forhandlinger i forrige tariffoppgjøret (2016) hvor vi frykta at ESA skulle gripe inn i overenskomsten vår. Dette har fremdeles ikke skjedd p.d.d. men frykten er der. I 2016 sikret vi oss en vetorett for tillitsvalgte i overenskomsten, hvis teksten i §1 skulle bortfalle. Så enn så lenge, så er vi nok fremdeles den eneste bransjen som har et forbud mot bemanningsbransjen i sin overenskomst.

**Vi støtter
Oronaklubben
100%!**

Tariffoppgjøret kunne handla om å begrense bemanningsbransjen, men som nevnt endte det med et samordna oppgjør. Det vil si ingen streik på heisoverenskomsten i år. Hele LO forhandler sammen, og eventuelt streiker sammen. LO-ledelsen som i sin tid godtok pensjonsreformen skal nå sendes i spissen for å forhandle en forbedret pensjonsavtale. Jeg er forsiktig optimistisk for å si det sann når jeg tenker på muligheten til å vinne noe i årets oppgjør. Jeg håper jeg tar feil.

Siden LO har "fratatt" oss muligheten til å streike for forbedret tariff i år, kan vi rette all fokus og kraft inn mot kampen våre kamerater i Orona kjemper, nemlig kampen for tariffavtale.

Ledelsen, ledsaget av tidligere forkjemper for fagbevegelsen, Erik Kristiansen, kjemper hardt mot de organiserte montørene og deres krav om tariffavtale på Orona. Det er tydelig hard kost å svelge noe så grunnleggende som en tariffavtale når de så iherdig motarbeider klubben så mye som de gjør.

Hvorfor er det sann at ledelsen hos Orona ønsker at sine ansatte skal ha ringere vilkår enn resten av heisbransjen, hvorfor skal ikke de også få kunne nyte godt av de vilkåra, AFP og andre goder som Heisoverenskomsten gir? Vi støtter Oronaklubben 100%!

Markus Hansen, Leder

REDAKSJONEN FEBRUAR 2018

REDAKTØR: TOR-ERIK LUNDBERG | REDAKSJONEN: EDMUND BERGET, JOHNNY LEO JOHANSEN, MARTIN GRANSETH, CHRISTIAN OLSTAD, ODD JACOBSEN OG BJØRN-TORE EGEBERG | FORSIDE: CHRISTIAN OLSTAD

Denne generasjonen har ikke opplevd å være rebell på 70-tallet, Commodore64 på det glorete 80-tallet og de færreste var født da Norge plukket OL-medaljer på hjemmebane i 94. De har ikke montert heis med maskinrom uten tidspress eller vært med på en streik. Dagens unge bruker mer tid bak skjermen og til å være sosial på nett. Allikevel lever mange et svært aktivt liv og blir stadig mer veltilpasset. I vår egen bransje ser vi at flere unge deltar aktivt i både klubb og foreningsarbeid. De er opptatt av faget og langt flere enn hva mange tror er opptatt av spørsmål som pensjon. Den yngre generasjon er lærvillig og engasjert bare noen gir de en sjanse.

Etter å ha slitt seg igjennom en altfor teoretisk skolegang, møter mange unge nye utfordringer når de skal søke lære plass. I oktober i fjor var det over 10 000 elever som ennå ikke hadde fått seg lærlingplass. Innen elektro-fag var det til samme tid 2000 unge elever uten et tilbud om lære plass.

Hvem skal satse på lærlinger når bemanningsbyråene er blitt de største oppdragsgiverne? Vi har hørt om byggeplasser hvor opptil 90 prosent av elektrikerne er innleide. En undersøkelse som Fri fagbevegelse har gjort viser at 80 prosent av de ledige elektrikerjobbene i Oslo

var via et bemanningsbyrå. Det står ikke bedre til i bygg og anlegg. Vi har heldigvis klart å holde de borte fra heisbransjen.

Til tross for at alle undersøkelser viser at det er stor mangel etter personer med yrkesfaglig utdanning så legges det altfor lite til rette for at det skal kunne opprettes flere lærlingplasser. Dette rammer i første omgang den enkelte ungdom, men tatt i betraktning av at alt henger sammen med alt så er dette et samfunnsproblem med store ringvirkninger.

Takk til alle bedrifter som ser verdien og nytten av å satse på lærlinger fremfor å fraskrive seg ansvaret. Statistikk viser at det opprettes flere lærlingplasser, og i fjor fikk 20 800 elever lære plass. Noe som er en økning siden målingene begynte i 2011. Men det er ikke nok. Det må lønne seg å satse på lærlinger. Lærlingtilskuddet må økes, myndigheter og byggherrene må stille krav og følge opp at det benyttes lærlinger, midlertidige ansatte og innleie fra bemanningsbyrå må forbys.

Det er på tide at politikerne tar i bruk en fjellvettregel
Vend i tide – det er ingen skam å snu.

Dine treff på stillinger for søket: [lærling]

I denne meldingen får du kort informasjon om inntil 10 nye stillinger. Vil du ha detaljer om den enkelte stilling, klikker du på stillingstittelen.

[Gå til nav.no for å se alle ledige stillinger for dette søket.](#)

Under Dine søk på [nav.no](#) kan du administrere alle dine abonnement på søk. Der kan du skru e-postvarsel på eller av og endre autotid for abonnementet (vi sender en e-post som varslar om at søket utløper en uke før sluttdato).
[Klikk her for å administrere dine søk.](#)

• Sluttdato: 18.mai 2018

Dine treff for søk på stillinger:

Elektrikere til hotell og kontorbygg i Oslo! Gratis bolig

- Arbeidsgiver: Top Temp Elektro
- Arbeidssted: Oslo
- Søknadsfrist: 19.mars 2018

Elektriker

- Arbeidsgiver: AK Bemanning AS
- Arbeidssted: Østfold, Akershus, Oslo
- Søknadsfrist: 05.mars 2018

Service Elektriker - Snarest i Oslo

- Arbeidsgiver: AK Bemanning AS
- Arbeidssted: Østfold, Akershus, Oslo
- Søknadsfrist: 05.mars 2018

Prosjekt Elektriker

- Arbeidsgiver: AK Bemanning AS
- Arbeidssted: Østfold, Akershus, Oslo
- Søknadsfrist: 05.mars 2018

© 2018 Arbeids- og velferdsetaten

Skjermdump. Slik ser et autosøk på ledige lærlingstilling hos NAV ut.

God påske

Tor-Erik Lundberg, redaktør

BESKJED FRA KASSERER

Har du flyttet, fått ny e-postadresse eller mobilnummer?

Send en melding til kasserer@heis.no
Da sparer du kassereren for mye arbeid

Hva skjer i Thyssenklubben om dagen?

🇳🇴 JOHNNY LEO JOHANSEN

🇳🇴 ODD JACOBSEN

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Thyssenklubben i Oslo skal avholde årsmøte fredag 16.mai (hele dagen), med middag utover kvelden for de som er påmeldt, på Bighorn. Håper mange kolleger fra de andre byene også har anledning til å komme. Det blir første årsmøte for de tre nyansatte dyktige lærlingene våre.

ThyssenKrupp har mer enn nok å gjøre, spesielt på nymontasje. ThyssenKrupp har solgt godt, samtidig som noen montører, flest fra montasjeavdelingen, har valgt å flytte på seg til Euroheis, Otis og

Uni-heis. Derfor søker bedriften nå etter montører til Oslo og Bergen.

Klubbstyret har som de fleste vet blitt litt endret på. Hans Petter Sandås ble formann i en periode, så Steinar Gærup ble valgt til å ta over hans plass som klubbleder. Geir Jacobsen er nestleder og Benjamin Hauer er sekretær. Det er blitt arrangert en del sosiale treff hvor vi har samlet administrasjon og «produksjongutta». Noe som har vært svært gledelige. Dette er kanskje en blanding av ønsker fra de ansatte og

Thyssenklubben i Oslo skal avholde årsmøte fredag 16.mai

etter en kampanje i ThyssenKrupp Elevator som har navnet «We Care».

Denne kampanjen hadde som fokus å bedre arbeidsmiljø og kommunikasjon mellom de forskjellige arbeidslagene, mellom arbeidere og ledelse, for at vi skulle lære å samarbeide om å trekke i samme retning. Vi lærte mye interessant i denne prosessen som førte flere kolleger sammen. Jeg håper vi kan holde dette momentet gående. Klubbstyret har også vært flinke til å arrangere «fredagspils» i perioder, hvor også administrasjonen kan bli med hvis de vil. Da dukker det gjerne også opp gode gamle kolleger.

Thyssenklubben trekker i samme retning mot heiscupen 2018

Otisklubben

STIAN BAANRUD PEDERSEN OTISKLUBBEN

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Det har vært mye å gjøre i Otis siste året, og selv om vi har ansatt mange nye, søker vi fortsatt etter heismontører til nyanlegg og service. Også dette året kommer det til å være masse arbeid.

Vi startet nylig opp på Nationalmu-seet på Vika i Oslo. Det skal monteres 16 heiser totalt, derav 2 enorme 10 tonnere. Montasjen av de største heisene er beregnet som ett årsverk.

VERNEKONFERANSE OG LANDSRÅD

2-4 februar holdt vi vernekonferanse, landsråd og årsmøte på Trysil.

Med en deltagelse på nesten 90 prosent og nydelig skivær var vi svært fornøyde med turen. Flere hadde også med seg sin bedre halvdel og vi hadde en skiskytter stafett som ble en stor suksess.

Otis stiller lag i Holmenkollstafetten som i fjor, og håper noen andre heisfirmaer også stiller.

Otis stiller lag i Holmenkollstafetten

Otisklubben melder om nitti prosent deltagelse og nydelig skivær i Trysil

Reberklubben ruller videre

MARIUS FRANG

TOR-ERIK LUNDBERG

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Avtaleverket er harmonisert og signert. Reber Schindler Heis AS og Schindler Stahl Heiser AS er blitt til Schindler. Men Reberklubbens navn er uforandret.

Den 2. januar flyttet de tidligere Stahl montørene i Oslo ut fra sine lokaler i Tvetenveien og inn på Rommen. Bedriften har også flyttet sitt hovedlager fra Vennesla til Oslo. I Bergen har Reber og Stahl delt kontorer i mange år så der ble det ikke de største omveltningene. Offshore avdelingen er beholdt som en egen avdeling i Bergen.

I RUTE FREM TIL REBERKONFERANSEN

Ingen togtur uten signalfeil, men

ikke større enn at klubben klarer å ordne opp og holde klar bane. Neste holdeplass er Reberkonferansen som avholdes 8. og 9. april på Linne Hotel i Oslo. Dagsorden er enda ikke satt. Men vi kan forsiktig røpe at det blir forberedelser til årets lokale forhandlinger og valg da vårens konferanse er klubbens årsmøte. Det har i de senere år ikke vært vanskelig å få folk til å stille til valg, og det er spesielt gledelig at klubben har klart å få frem nye yngre tillitsvalgte.

REBER OSLO

I Oslo er det stor arbeidsmengde fremover. Dette har imidlertid ikke stanset Osloklubben fra å avholde klubbture. Senest i februar gjentok

de suksessen fra i fjor med klubbturen til Hafjell.

Neste klubbturen går til Kiel i forbindelse med årsmøte til Osloklubben helgen den 13. til 15. april. Ellers ligger gutta i hardtrening frem til heiscupen i York i september. Her satser vi på å gjøre rent bord ved å vinne både cupen, banketten og publikumsprisen. For å utelate all tvil, Rebergutta er i toppform med rå styrke og de kan vise muskler når det trengs.

Det er et godt samhold i Reberklubben. Her fra Osloklubben sin klubbturen til Hafjell i februar.

Fusjonen mellom klubbene Stahl og Reber

📷 JOHNNY LEO JOHANSEN

📄 BJØRN TORE EGEBERG

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

I forbindelse med fusjonen mellom Stahl og Reber har redaksjonen tatt en prat med noen av montørene fra de to klubbene.

Har du noen tanker om sammenslåingen av Reberklubben og Stahlklubben?

Thomas Johansen, gamle Reberklubben, Oslo: Større, jo bedre. Ingen forskjeller mellom klubbene som gjør dette vanskelig. Lettere

å stå sammen når vi er i samme klubb. Det har vært unaturlig med to klubber når bedriftene har samme eier (slik det har vært siden 1994). Hyggelig og sosialt med flere folk i klubben. Større kampkraft kan gi bedre lokale avtaler.

Peter Larsen, gamle Stahlklubben, Bergen: Det har vært fint. Vi kjenner hverandre godt fra før, og synes det

er positivt at vi kan stå sammen. Samarbeidet er godt. Sammenslåingen av bedriftene, derimot, har vært rotete.

Erik Steen-Larsen, gamle Stahlklubben, Oslo: Det har gått greit. Den nye klubben tar med seg det beste fra begge kulturer: De fra Reberklubben var og er flinke til å ha klubbmøter ofte. Vi fra Stahl hadde et godt samhold utenom møtene. Det tar vi med inn i den nye klubben, der det nå har blitt mer vanlig å møte på kontoret mandag morgen. Vi har også fått diskusjon rundt holdninger til å jobbe alene på anlegg, og snakker om hvordan man skal gå fram hvis man ikke vil jobbe alene. Sammenslåingen av bedriftene har vært prega av dårlig informasjon, noe som har skapt en del usikkerhet.

De nye klubbene i Oslo og Bergen holder sine første årsmøter vinter/vår 2018.

Den nye klubben tar med seg det beste fra begge kulturer

Heretter blir det Schindler United

TEMA: Ung

I DETTE NUMMERET HAR VI VALGT Å SETTE FOKUS PÅ UNGDOM OG UNGE I ARBEIDSLIVET. HVORDAN SER UTSIKTEN UT FOR ARBEID? KANSKJE SPESIELT FOR DE SOM IKKE ER SKOLEFLINKE. UTDANNER DE UNGE SEG TIL DE JOBBENE VI TRENGER? DET SNAKKES OGSÅ OM AT FLERE JOBBER BLIR AUTOMATISERT BORT OG DA BLIR DET FLERE OM BEINET PÅ DE JOBBENE SOM ER TILGJENGELIG.

SHUTTERSTOCK

EDMUND BERGET

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Arbeidsinnvandringen vil også legge ytterligere press, kanskje spesielt på lærlingeordningen. Pensjonsalderen øker og unge arbeidstakere har en lang vei å gå for å få en pensjon og leve av, hvordan påvirker det unge i dag?

YRKESFAG

2018 er yrkesfagenes år og regjeringen har økt lærling-tilskuddet med 21 000 kroner per kontrakt, for å få flere bedrifter til å ta inn lærlinger. Det har blitt satt ett økt fokus på yrkesfag og lærlingeordningen de siste årene.

Dette har vist seg å bære frukter. For i 2017 fikk 20 800 yrkesfag-elever læreplass i en bedrift. Aldri før har så mange fått læreplass. Det utgjør 72 prosent av de som søkte. Dette er både det høyeste antallet og den største andelen som er registrert siden målingene startet i 2011. Siden 2013 er det blitt 15 prosent flere elever som får læreplass.

ARBEIDSMARKEDET

I LOs siste konjunkturanslag fremgår det at selv om nedgangen i arbeidsledigheten fortsetter, sliter særlig unge menn med lite utdanning på arbeidsmarkedet. Blant menn mellom 25 og 29 år som bare har utdanning fra grunnskolen, har sysselsettingsraten falt fra 79 til 66 prosent fra 2006 til 2016. Andelen trygdede har gått opp og nær 100.000 under 30 år er verken i arbeid eller under utdanning.

Noe av forklaringen ligger i at stadig flere arbeidsoppgaver blir automatisert eller satt ut til lavkostland. Økt arbeidsinnvandring, særlig fra EU, har gitt høyere konkurranse om de jobbene som er igjen for ufaglærte. Bedriftene må ta ett ansvar ved å utdanne unge ansatte, slik at de som ikke passer inn på skolebenken kan bli kvalifisert gjennom yrkespraksis. Målet må være å få flere til å delta i et stadig mer avansert og utfordrende arbeidsmarked.

PENSJON

Pensjonene har vært og er under angrep. Alle som kjenner norsk arbeidsliv, vet at for svært mange er det ikke mulig å jobbe mange år etter at en fyller 62 år. Spesielt gjelder det i fysisk og psykisk tunge jobber – yrker som AFP var ment for. De som rammes hardest er alle de med relativt få år i arbeidslivet, gjerne kvinner, uføre og innvandrere. Levealdersjusteringen og «alle års

regelen» er et angrep på en anstendig alderspensjon for alle som må gå av tidlig. I stedet for å belønne arbeidsgiver for å legge til rette for å holde eldre i arbeid, skal hver enkelt av oss belønnes for å stå lengre i jobb, straffes hvis du må gå av tidlig. SSB sine tall viser at sysselsettingen i alle aldersgrupper under 55 år har gått ned med 4-5 prosentpoeng fra 2009 til 2016 samtidig med at sysselsettingen blant eldre har økt

tilsvarende. Alt tyder på at eldre arbeidstakere til en viss grad fortrenge yngre fra arbeidsmarkedet.

Økt arbeidsinnvandring, særlig fra EU, har gitt høyere konkurranse om de jobbene som er igjen for ufaglærte.

I dette nummeret av Heismontøren har vi valgt å sette fokus på ungdommen.

Ungdom og organisasjon

YO! ER DU LØØ?

HVA MED Å FÅ NOEN YNGRE MENNESKER AKTIVE I KLUBB OG FORENING?

CHRISTIAN OLSTAD

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Trenden i tiden er at færre og færre organiserer seg, eller forblir uorganiserte. I heis klarer vi til en viss grad å opprettholde organisasjonsgraden. Sikkert litt på grunn av kulturen for organisering, men også fordi det kontinuerlig legges ned arbeid i saken.

Noe som alltid har vært og stadig er en utfordring er å involvere de unge medlemmene i vervene. Det skal sies at vi har lyktes med dette også da. HMF-leder under 30, samme gjelder for klubblederne i både OTIS og Schindler. Klapp

TILLITSMANNSARBEID HAR ALLTID VÆRT TUKTET PÅ ENGASJEMENT RUNDT ARBEIDERNES INTERESSER.

Engasjement til likelønn, lik behandling og vilkår på arbeidsplassen. Resultatene har som i alle andre deler av historien kommet som følge av kamp. Og alle angrep på tariff og goder som spisebrakke på arbeidsstedet har blitt forsvart med kamper, lovlig og ulovlig. Det viser seg over tid at de som sitter med kronene helst vil at kronene skal formere seg uten for mye utlegg og mas.

Er det mulig å videreføre dette engasjementet og varheten fra den eldre generasjonen som faktisk har sloss noen av disse kampene?

Engasjert.
Alexander (28) er
hovedtillitsvalgt i
Reberklubben og
nestleder i HMF.

Slik at de yngre kan forstå at det må kjempes om hver krone, hver arbeidsbukse og hver kurs-uke. Og det kommer til å komme nye angrep på de gode avtalene som er kjempet frem gjennom tiden. Avtaletekster vil velvillig (feil)tolkes av hobbytolkere til bedriftens fordel også når Terje Skog legger foreningsskoa på hylla. Og da vi må ha noen til å bli forbanna, noen som setter seg ned og inn i saken. Taktikker må legges, medlemmer må underrettes og mobiliseres.

Hva om vi tar en titt på historia, sørger for å repetere den opp mot det kjedsommelige. Vil det ikke være riktig å anta at bevissthet rundt historiske kamper vil generere interesse i å bevare det som tidligere er fremkjempet. At det kan bidra til å

motivere til nye kommende kamper. Vi trenger ikke gå tilbake til 30-tallets fighter for egen forening, formell dyktighetsprøve for heis-faget, hovedavtale eller mot lønnsnedslag.

Vi kunne mimret til 70-tallet og det kritiske valget av politisk linje og kvedene gutta satt oppe og med hodene i bløt for egen regning. Eller de vanvittige lønnsøkningene 80-tallet dro med seg. Så inderlige at de dro heismontørene opp i toppen, for så å stoppe veksten selv. Da de så usunne tendenser i veksten. For å sitere en kollega som ble konfrontert om ikke vi tjente så bra: «Tjener bra og tjener bra, i '87 vare bra, for da hadde jeg 350 og det hadde Gro også, og hu var statsminister». Viggo sitt sitat er festlig nok det, men det sier vel også noe

Samfunnsengasjert ungdom. Leder av HMF, Markus Hansen (29).

om hva de fikk til på den tiden? Og det har vel også dratt med seg andre handverksgrupper i ettertid.

Kan nevne den 6 mnd. lange streika mot sosial dumping i '04 eller konflikten i '12, men poenget er vel egentlig at vi ikke trenger å gå så langt tilbake. For i for eks. 2017 gjorde Kone-klubben en fenomenal innsats for en kollega sine rettigheter mot trakassering og slåss for hans rett til å beholde jobben. Senere jobbet de videre for de tillitsvalgte anerkjennelse. Dette mot sterke krefter i NHO. En vel gjennomført kamp for en enkeltpersons rettigheter på arbeidsplassen, som vi i dag tar for gitt. Det kunne vært hvem som helst av oss.

I HMF har vi startet et prosjekt med å kartlegge historiske begivenheter i heis. Å se tilbake på tidligere gjennomførte aksjoner kan fortelle oss hva vi burde gjøre så vel som ikke burde gjøre.

Kort oppsummert: Ingen goder kommer av seg selv, men de forsvinner antakelig om vi ikke passer på dem.

Hvordan legge morgendagens taktikk og politisk linje. Dette er jo spørsmål som angår de yngre mer enn de som skal gå av med pensjon til sommeren? De som kanskje startet i Heis fordi de hadde hørt om den gode lønna, dem som fikk det som de ville på byggeplassene eller det stolte faget. Den sterke foreningen burde vel også være grunn god nok til å la seg friste. En stor, raus og varm vinge.

Poenget jeg prøver å nå frem til her er vel så enkelt som at vi må bevisstgjøre de kommende generasjonene. At det som beskytter oss og våre

interesser, ikke holder hus på bedriftens hovedkontor. At svaret ligger i fortiden. Eller handlingene som er gjort. Arbeiderene har blitt tvunget til å stå sammen for å få til salt i såret. Fra tømmerfløyterne bestemte seg for å sette en felles minstepris i stedet for å underby seg opp mot bonden. Resten er historie.

Kort oppsummert: Ingen gode kommer av seg selv, men de forsvinner antakelig om vi ikke passer på dem. Skal man ha gjennomslag for noe, må det krangles.

Utplasseringselever fra Tyskland

«THIS IS THE FREQUENCY-CONVERTER», SIER ATLE JOHANNESSEN PÅ STØDIG ENGELSK TIL DE FIRE TYSKE UTVEKSLINGSSTUDENTENE MENS HAN FORKLARER SKJEMA TIL EN P. DAHL STYRING. VI BEFINNER OSS PÅ OPPHEI HVOR DE FIRE ER PÅ EN AV TO KURSDAGER UNDER SITT TO UKERS OPPHOLD I NORGE.

 TOR-ERIK LUNDBERG

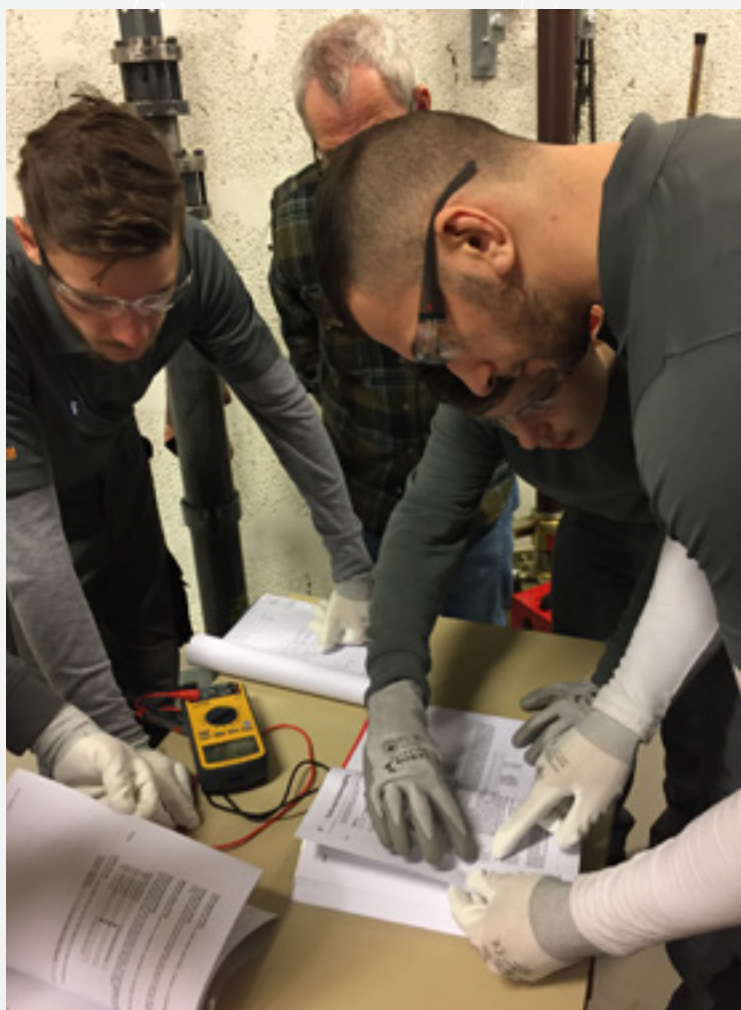
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Resten av tiden skal de være på Otis hvor de skal være utplassert både på service og modernisering. De har nå vært en uke i Norge og Atle er imponert over det høye nivået til våre tyske venner som er her gjennom utvekslingsprogrammet Erasmus.

WORKSHOP

Sinan (23), Moritz (21), Maxim (20) og Merlin (18) holder alle på å utdanne seg innen heismontørfaget i Tyskland. De forteller at det er et todelt løp hvor de først har 1 ½ år på skolen, etterfulgt av 1 ½ års praksis i bedrift. Skolen er lagt opp som en workshop hvor de går på to forskjellige skoler. Ved Heinz-Nixdorf BK får de elektroutdannelsen sin, mens de ved BK West Essen får sin mekaniske utdanning. Her lærer de alt fra dreining til sveising. De viser stolt frem bilder av prosjekter og ting de har laget ved skolen hvor de blir undervist i mekaniske fag.

Tydelig engasjert søker de seg frem til feilen som Trond Håseth Hansen har lagt inn på P. Dahl styringen.

Atle forteller at de allerede på skolen får avtale med den bedriften hvor de skal ha praksistiden sin (læretiden). Praksistiden som de skal ha i Otis Tyskland skal snart påbegynnes, men før det skal de ha en avgjørende eksamen ved skolen. Dette er også den eneste eksamen som de avlegger. For etter endt praksistid får de et sertifikat og de kan jobbe selvstendig på heis eller som elektriker. De første årene går man på nymontasje før man får opparbeidet seg erfaring nok til å gå på service og reparasjonsarbeid. Jeg spør om dette er vanlig utdanning også i de andre heisbe-

driftene i Tyskland, men det har de ikke kjennskap til.

Nede i kjelleren på HBU får de blitt kjent med blant annet P. Dahl styringen. Trond Håseth Hansen har lagt inn en feil og de får prøve seg på litt feilsøking. Til tross for dyp konsentrasjon er det god stemning nede i kjelleren og praten går lett selv med noen språkutfordringer.

TURIST I OSLO

En halv meter med nysnø bare det siste døgnet ser ikke ut til å ha skremt de, selv om de er mest vant

med regn på sitt hjemsted i North Rhine-Westphalia. Jeg må selvfølgelig spørre om hva de synes om sitt opphold i Norge totalt sett. De forteller at de opplever nordmenn som mer vennlige enn tyskere. De har selvfølgelig rukket å være litt turister og har vært både på Operataket og i Holmenkollen. Men ski har de ikke fått prøvd seg på og forklarer det med at de ikke har hatt råd. Som turister flest synes de tre unge studentene at det er et høyt prisnivå i Norge. De så alle frem til bowling i Torggata med Otis førstkommende torsdag.

Sinan (23), Moritz (21), Maxim (20) og Merlin (18) holder alle på å utdanne seg innen heismontørfaget i Tyskland.

Pensjon for unge heismontører

LA MEG SI DET MED EN GANG: DET ER IKKE DE GAMLE HEISMONTØRENE SIN SKYLD AT DE HAR SÅ GOD PENSJON, SÅ MYE BEDRE PENSJON ENN DE UNGE VIL FÅ.

HEISMONTØREN BJØRN TORE EGEBERG

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

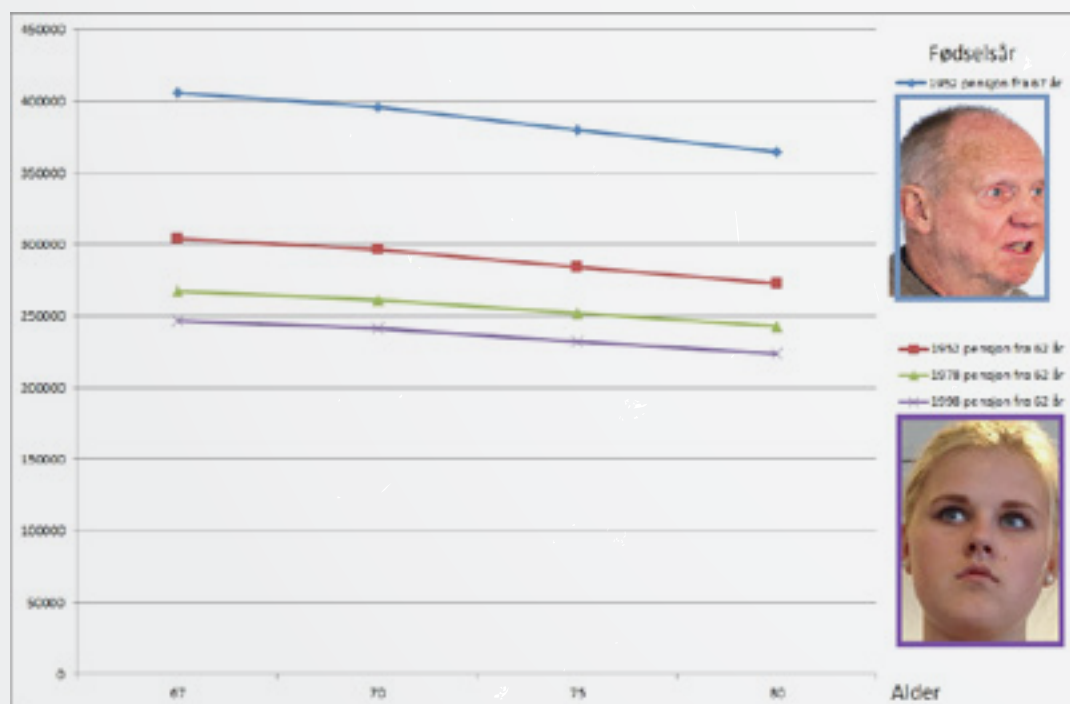
Ved alle slag om pensjon har Foreningen støtta ungdommen. Først med å kreve 66 % av lønn i pensjon fra Folketrygden til alle. Deretter, under pensjonsranet i 2007-2008, å delta i politiske streiker mot at ungdommen skulle få dårligere pensjon, mens de eldste fikk gunstige overgangsordninger.

Figuren viser hvilken pensjon du vil få. Dette er Folketrygd pluss AFP. I alle eksempler har du hatt lønn fra du var 20, og alle har samme årslønn. Vi ser at linjene synker. Det viser at pensjonen blir mindre verdt etter hvert som du blir eldre. Legg også merke til hvor mye lavere pensjonen de får, som tar ut pensjon fra 62

år. (Bildet av Salo er brukt for å vise hvilke muligheter en som er født i -52 har. Hva han personlig vil få i pensjon, vet ikke Heismontøren).

Pensjonsranet ble forberedt over mange år og sluttført i tariffoppgjøret i 2008. Det var ungdommen som ble rana. Bandlederne var topp-politi-

kere i de fleste partiene og deres rådgivere fra bank- og finansnæringen. Oppe i huet på dem er det sånn at gode offentlige pensjonsordninger ikke er bærekraftig, mens pensjonsordninger som forvaltes av private forsikringsselskap er en stimulans for økonomien i samfunnet. De hadde altså to mål: Å kutte statens pensjonsforpliktelser, samtidig som forsikringsselskapene skulle svømme i nye stor-kunder, gjennom tjenestepensjonsavtaler og gjennom at folk ble så usikre på framtida at de begynte å spare til pensjon sjøl.

PENSJONSSTRANERNE

Ranet skulle selges inn. Slagordet var at alle skulle få mer enn før. Men det eneste som var sikkert var at alle født etter 1963 ville få lavere alderspensjon fra Folketrygden. Løftet om at alle skulle få mer var basert på tre usikre forutsetninger:

- At folk ikke skulle trenge pensjon før de var 67 år
- At den obligatoriske tjenestepensjonen som ble innført skulle gi svært god uttelling
- At reallønna skulle øke med 2 % hvert år inn i framtidsparadiset.

Så hvordan klarte statsminister Jens Stoltenberg å lose gjennom en pensjonsreform som vil føre til at store deler av befolkningen får mye lavere pensjoner? Forsker Axel West Pedersen legger vekt på at de eldste ble skjermet for mesteparten av kuttene. Dermed ble den generasjonen som er

mest opptatt av pensjon passivisert – bortsett fra de som brenner mest for solidaritet, som skjønnte at dette ville ramme ungdommen hardt.

Og ungdommen har jo ikke begynt å tenke på pensjon ennå. Eller, tenker ungdommen mer på pensjon enn det gamle menn tror?

JEG HAR SNAKKA MED SOFIE BERNTSEN PÅ KONE, FØDT I 1996.

Har du begynt å tenke på pensjon?

Ja, og jeg har ingen tro på at pensjonssystemet vil gi meg nok å leve av. Jeg har tenkt at jeg må spare selv for å ha nok inntekt. Jeg ser at allerede dagens 50-åringer må stå lenge i jobb for å få en OK pensjon. Jeg må vel jobbe til jeg er 90 for å få nok. Dagens pensjonister bruker opp de pengene som skulle gitt ungdommen pensjon. Det blir lite igjen.

Hva synes du pensjonsalderen burde være?

Det er ikke rettferdig at alle yrker har samme pensjonsalder. Besteforeldrene mine jobba på kontor og kunne fortsatt til 70. Det kan man ikke kreve av en heismontør. Her må mange ha mulighet til å få god pensjon fra tidlig i 60-årene. Men det betyr ikke at alle skal gå av tidlig. Hvis vi bruker kroppen riktig, og bedriftene legger til rette for eldre montører, vil flere og flere velge å fortsette til over 70. Så langt Sofie.

Det er ikke rettferdig at alle yrker har samme pensjonsalder.

FAKTA OM PENSJON FOR UNGE HEISMONTØRER

- Alderspensjon fra Folketrygden kan tas ut fra 62 år. Hvis du venter med å ta ut pensjon, blir det høyere pensjon.
- De som er unge i dag får mye mindre fra Folketrygden enn de som tar ut pensjon fra i år. Også hvis de har samme inntekt og tar ut pensjon fra samme alder.
- Pensjonen blir 17 000 – 25 000,- i måneden.
- De fleste bedriftene har AFP. AFP er en tilleggspensjon på 4 – 6 000,- i måneden.
- Pensjonen følger ikke lønnsutviklingen. Den blir derfor litt mindre verdt for hvert år du er pensjonist.
- Tjenestepensjonen er et supplement. Mye av pengene blir plassert i aksjer, slik at ditt pensjonsnivå avhenger av utviklingen i markedet.
- Tjenestepensjonen kan gi 13 000,- i måneden i pensjon, men som sagt, usikkert. Det kan bli det dobbelte og det kan i verste fall bli under 1 000,- i måneden.
- Du bestemmer hvor mange år du skal motta tjenestepensjon (f.eks. 13). Når perioden er slutt, får du ikke mer tjenestepensjon.

Hvordan blir pensjon finansiert?

Noen tror at det som blir innbetalt for deg blir spart, og at det er disse verdiene du får tilbake når du blir gammel. Men det er jo ikke sånn. Gamle penger er like lite verdt som gammel leverpostei om det ikke blir høy produksjon av det folk trenger i framtida. Det har alltid vært, og vil alltid være sånn at pensjonene er en del av de verdiene som blir skapt av arbeiderklassen. Ikke i fortid, men i sanntid. Jeg er ikke så bekymra for om det vil bli produsert nok, men hvordan vil verdiene bli fordelt?

Det ble ikke sagt, men det er jo ikke tvil om at pensjonsranet svekker velferdsstaten. De som jobber vil dra fra pensjonistene. Tankegangen fra den

gangen velferdsstaten ble etablert var at samfunnet måtte ta seg råd til et sikkerhetsnett for alle som ikke kunne jobbe, enten det skyldtes alder eller sykdom.

Det var selvsagt fryktelig dyrt å etablere Folketrygden, men tonen var at dette skulle vi ta oss råd til. 50 år seinere var tonen en annen. Nå var pensjonsordningen alt for gunstig, sa økonomene og statsministeren. Selv om det ble bevist at en beskjeden skatteøkning var nok for å opprettholde solidariteten, så ble det blankt avvist. Skulle politikerne vinne valg, måtte de lokke med skattelettelser. Den solidariske Folketrygden som bestemor og oldemor kjempa gjennom ble for dyr, og måtte svekkes.

Hva skjer med tjenestepensjonen din om den kommer et nytt krakk på Wall Street?

TJENESTEPENSJON

Jeg må skrive litt om tjenestepensjonen.

De fleste i heisbransjen har et pensjonsinnskudd på minimum 5 % av lønna. Dermed får alle en pensjonskonto, med penger som fordeles mellom aksjefond, andre papirer og bankinnskudd. Når meglerne kommer på informasjonsmøter, gir de inntrykk av at du helt sikkert vil få høy avkastning på disse pengene. Men er det så sikkert? Mange fikk en støkk i 2008, da bankene vakla i

mange land, og neon stater (Hellas) satte seg i bunnløs gjeld for å redde bankene. Jeg har ikke krystallkule. Jeg vil bare understreke risikoen. I USA var det folk som hadde hele pensjonskontoen sin plassert i banker som gikk konkurs i 2008. Dermed måtte de som 70-åring begynne å jobbe igjen. Det behøver ikke gå like dårlig med deg. Tjenestepensjonen kan sikre deg god økonomi når du blir gammel. Men det kan også komme kriser i økonomien,

Ja visst kan utenlandske arbeidskamerater ta fagbrev

📺 BJØRN TORE EGEBERG

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Det var feiring på foreningskontoret 24.januar. Vi feiret at Alan Bondad på Uniheis har bestått fagprøven. Alan er 39 år og kommer opprinnelig fra Filipinene. Han kom innom kontoret en vakker dag i 2016, og lurte på hvordan han kunne fullføre utdanningen som heismontør.

Foreningen legger vekt på å ønske alle som vil satse seriøst på faget velkommen til heisbransjen. Vi har advart mot en utvikling der enkelte bedrifter setter utenlandske arbeidere i arbeid på heis uten å sjekke ut at de har tilstrekkelig utdanning, og uten å gi informasjon om muligheter til å videreutdanne seg til heismontør. Så for oss har det vært en ordentlig gladsak at Alan ønska å ta fagprøve, og at Uniheis la til rette med prøveanlegg.

Han har lånt bøker fra oss, og fått økonomisk støtte til noen få lesedager før skriftlig eksamen. Men jobben er det Alan som har gjort. Han har lest, spurt om vanskelige norske ord, skrevet notater og før jul i 2016 tok han skriftlig eksamen. I høst begynte han på prøveanlegget, og prøvenemnda godkjente han som heismontør. Heismontøren gratulerer!

Opphei 20 år

DET ER I ÅR 20 ÅR SIDEN OPPLÆRINGSKONTORET FOR HEISFAGET BLE OPPRETTET. STIFTELSEN OPPHEI BLE OPPRETTET ETTER AT UTDANNINGSREFORMEN, REFORM-94, FØRTE TIL AT BRANSJEN FIKK KRAV OM EN EGEN HEISRETTET TEORIOPLÆRING.

 TOR-ERIK LUNDBERG

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 **10** 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Medlemsbedriftene til Opphei står for 85-90% av heismarkedet i Norge, og det er ikke så rent få lærlinger som har fått sin teoriopplæring ved Opphei. Siden starten i 1998 har snart 350 lærlinger vært innom senteret. Det nærmer seg halvparten av HMF's medlemmer.

OPPHEI OG MEDLEMSBEDRIFTENE

Geir Håvi, som har ledet Opphei siden 2004, forteller at deres oppgave er å ivareta lærlingene på vegne av medlemsbedriftene. Opphei finansieres ved at medlemsbedriftene betaler kroner 1,25 per time bedriftens montører/hjelpere arbeider. Dette uavhengig om medlemsbedriften har lærling eller ikke. Lærlingtilskuddet fra fylkeskommunen går til Opphei, men et eventuelt overskudd tilbakebetales til bedriften.

Både Opphei og bedriften hvor lærlingen hører til skal godkjennes av fylkeskommunen. Geir sier det er lettere for bedriftene å bli godkjent som lærebedrift når de er medlem

av Opphei. Praksis er at bedriftene på ny må godkjennes av den enkelte fylkeskommune dersom de ikke har hatt lærling de siste to årene.

LÆREBØKER

Jubilanten har en utfordring. De har ikke tilgang til nye lærebøker da forlaget er nedlagt og de har ikke rettighetene til bøkene. Opphei har gjort forsøk på å få overtatt rettighetene til eksisterende bøker mot økonomisk kompensasjon. Dette har dessverre ikke Opphei lyktes med. Bøkene må uansett fornyes, sier Geir, som håper at prosjektet med nye bøker

kan påbegynnes allerede neste år. Da kanskje ved hjelp av flere ressurspersoner i bransjen, men administrert fra Opphei.

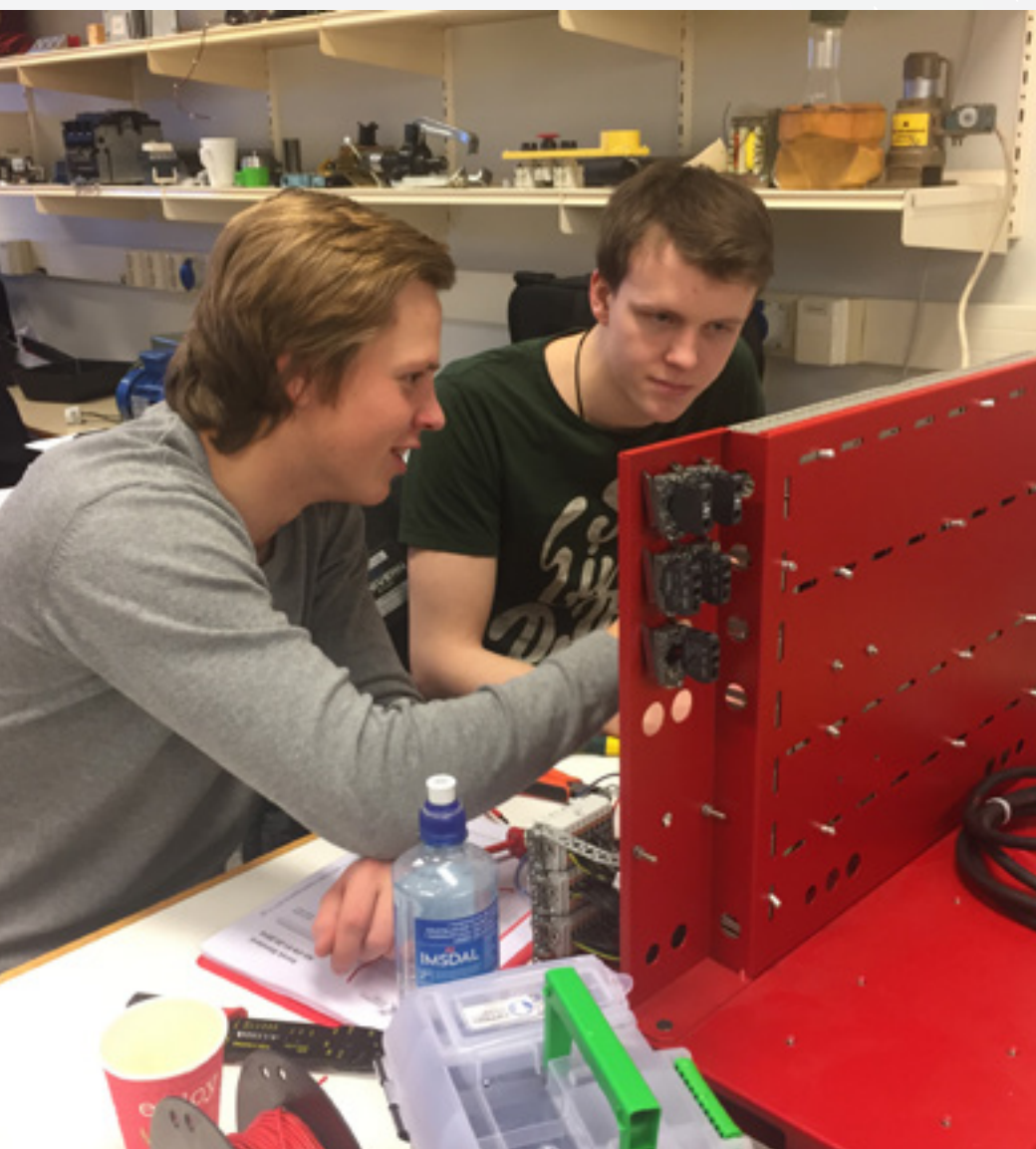
Det ville vært et mye enklere utgangspunkt for OPPHEI og lærlingene hvis de hadde rettigheten for bøkene. Nye lærebøker for lærlingene har vært styresak over tid, opplyser Rune Larsen (HMF).

Redaksjonen gratulerer jubilaranten med 20 års jubileumet, og håper at heisbedriftene fortsatt vil satse videre på lærlingordningen.

En utfordring for Opphei er at de ikke har rettighetene til nye bøker og at forlaget er nedlagt. Geir Håvi håper at prosjektet med å lage nye bøker kan starte opp neste år.

Siden starten i 1998 har snart 350 lærlinger vært innom senteret. Det nærmer seg halvparten av HMF's medlemmer.

OPPLÆRINGSKONTORET FOR HEISFAGET

Opphei har siden 1998 gjennomført teoriundervisning etter læreplanen (vg3) for medlemsbedriftenes lærlinger fra hele landet. Teoriopplæringen dokumenteres med en skriftlig eksamen. Først når denne eksamen er bestått får man anledning til å melde seg opp til fagprøve for å bli heismontør.

Det er heisbedriftene som selv velger ut lærlingene. Lærekontrakten tegnes med Opphei som har det administrative ansvaret og som følger opp at lærlingene arbeider etter de samme planen ute i bedriftene. Lærlingene har de samme plikter og rettigheter som de andre arbeidstakerne i bedriften, men når læreforholdet er over må eventuelt en ny arbeidskontrakt tegnes med bedriften.

MEDLEMSBEDRIFTER:

OTIS, KONE, Schindler, Thyssen, UNI Heis, Euroheis, Ingeniør Stein Knutsen. Heismontørenes Fagforening er også medlem i opplæringskontoret og har en plass i styret.

Kilde: www.opphei.no

UTDRAG FRA OVERENSKOMSTEN FOR HEISFAGET

Partene har intensjoner om å oppretteholde en klasse ved Opphei. Opplæring skal foregå i overensstemmelse med lov om grunnskolen og den videregående opplæring. Bedriften skal gi lærlingen adgang til virkelig å lære de forskjellige arbeider som læreplan for heismontørfaget omfatter, og således ikke for lenge av gangen holde dem i et bestemt spesialarbeid.

Les mer i §4 Lærlingbestemmelser.

KRYMPELAG

**DET SIES AT MAN IKKE ER ORDENTLIG HEISMONTØR FØR MAN HAR HATT KRYMPELAG.
EN TRADISJON SOM FORTSATT STÅR STERKT I MANGE KLUBBER.**

 TOR-ERIK LUNDBERG

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Vi var med da de to ferske heismontørene Sivert Haugland og Ibrahim Elazzouzi (Schindler) avholdt sitt krympelag. Under selve «dåpen» måtte de to svare på en rekke heisrelaterte spørsmål, samt løse en praktisk oppgave med en wirekause for å vise frem for de andre heismontørene hva de kunne. Vel bestått ble de høytidelig tatt i ed ved at montøren Marius Frang la en wirestump på skulderen deres.

TRADISJONEN MED KRYMPELAG

Jeg tok en prat med Fritjof Johansson (KONE) som har deltatt på flere krympelag enn de fleste. Han kjente heller ikke til hele historien med krympelag. Det hele er et ritual ved at de nyutdannede blir tatt inn i montørenes rekke, kunne han fortelle.

Ikke helt sammenlignbart så er det noe av det samme som frimurerlo-sjen praktiserer på nye medlemmer. Ordet krympe har med bakgrunn i alkohol la han til. Noe som også fremgår i ordbøker hvor ordet «krympe» defineres i denne betydningen som å feire noe ved å drikke. Det er ingen hemmelighet at det er alkohol med i bildet på krympelagene. Men Fritjof legger til at de unge montørene ikke får lov til å drikke for mye før selve

dåpen, de må jo være klare i toppen når de skal svare på spørsmålene i dåpen.

HANSING I SJØFARTEN

Redaksjonen har ikke kjennskap til om dette fortsatt er en tradisjon innen andre yrkesfag. Med et raskt søk på nettet så dukker det opp

parallellhistorier fra gammel sjøfart med «hansing» av nye førstereisgutter. Blant Lofotfiskerne innebar hansing at førstereisgutten (skårungen) skulle spandere brennevin på de andre i båtlaget.

Marius kontrollerer om kandidatene har gjort en god jobb.

Selve dåpen blir som regel utført av eldste montør

Med henvisning til minneoppgave 46 fra Oslo i 1964 står dette sitatet:

«Fik man arbeide et sted som ny mann, eller pålæg på timelønna så var det å krympe som det kaltes. Det var å kjøpe en flaske Akkevit og lidt å bite i, som regel en bit fleskepølse og så inviterte man de man arbeidet sammen med, å ikke glemme formannen, det var en æressak dette og du var ikke anerkjendt før plassen var krømpa.»

Begrepet krympelag har også blitt brukt når nybakte fedre spanderer alkohol på sine venner. Likeledes benyttes uttrykket krymping i forsvaret hvor man skal «krympe stjerna» i forbindelse med opprykk. Kilde: lokalhistoriewiki.no.

STOR TRADISJONEN I MANGE KLUBBER

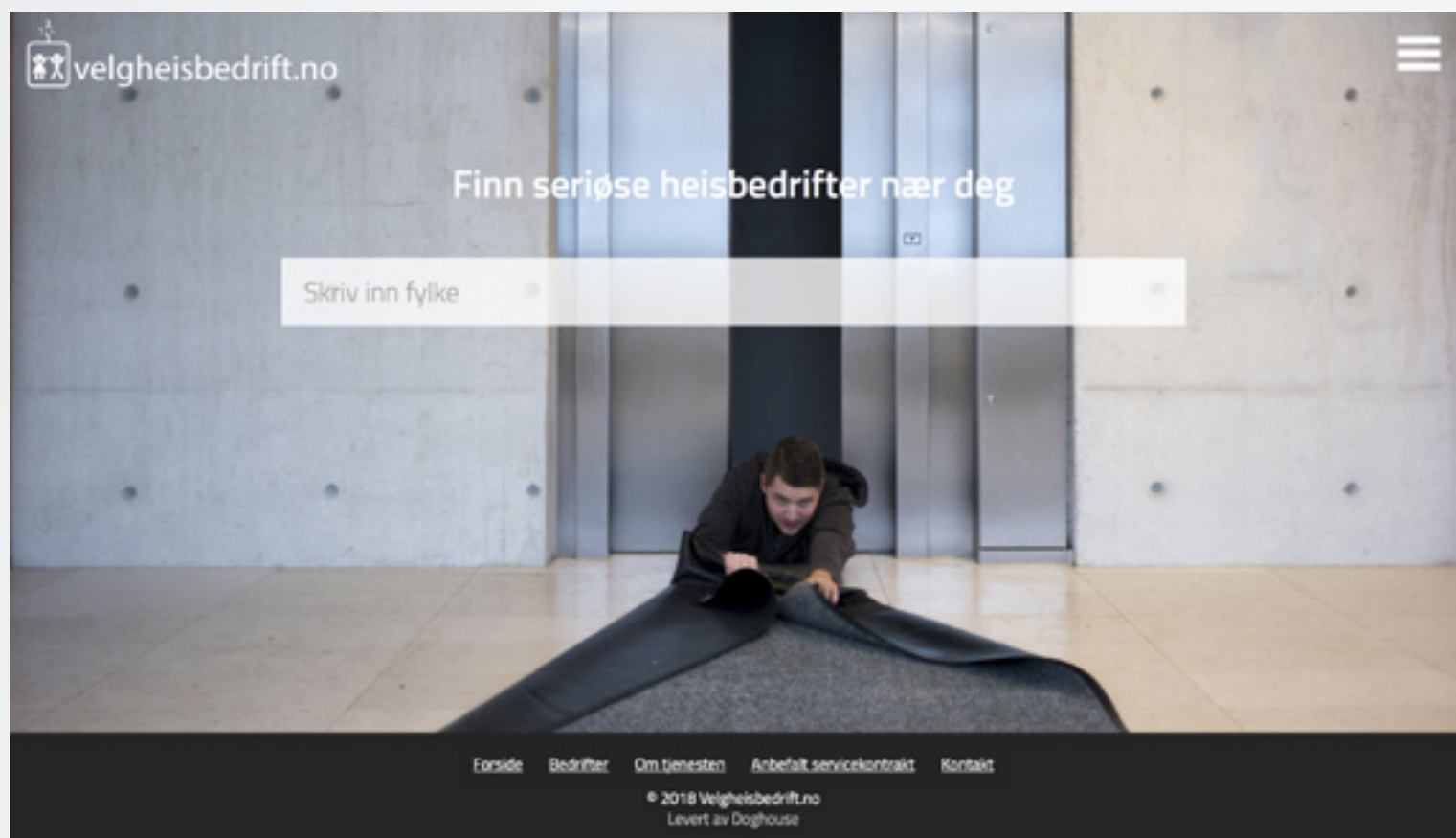
Klubbleder hos Thyssen, Steinar Gærup, forteller at de gjennomfører krympelaget med mat, drikke og gode historier. Selve dåpen blir som regel utført av eldste montør med en liten tale og noen lette slag på skulderen med en wirestump. Etter dette må poden holde en liten tale som avsluttes med en skål. I Schindler Oslo får man ikke kalle seg montør før man har hatt krympelag. Det forventes at den ferske montøren skal spandere fest på de andre montørene, en tradisjon som holdes ved hevd.

Ibrahim blir høytidelig tatt inn i montørenes rekke.

ANDRE TRADISJONER FRA BYGGEBRANSJEN:

Kranselag, også kalt sperreskål eller mønsåsfest, er en gammel byggetradisjon som gikk ut på at snekkerne setter opp en krans eller busk i mønet når huset var under tett tak. Byggherren spanderte så en fest på snekkerne innen en uke. Holdes festen i tide henges det til takk opp flagg eller en blomsterkrans på et synlig sted, vanligvis i mønsåsen på saltak, ellers i et hjørne av flattaksbygg. Dersom dette ikke gjøres innen en uke etter kransen/busken er reist, vanker det i stedet en fillemann eller mønsåskall. Tradisjonen har røtter som lar seg spore tilbake til Sentral-Europa omkring 1400-tallet, men er forskjellig fra land til land. I Polen heises en pyntet eviggrønn busk opp sammen med siste takspærre eller toppelement, mens danskene bruker tre kranser i sperrene. Kilde: Wikipedia

Velg heisbedrift

SKJERMDUMP CHRISTIAN OLSTAD

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

EN REGNTUNG HØST DAG PÅ HMF-HEADQUARTERS GIKK LEDER, MARKUS DER ALTSÅ, RETT I KROPPEN PÅ UNDERTEGNEDE.

Han ville lage en side ikke ulik den som er initiert av Elektroarbeidernes Fagforening Trøndelag, velg-elektriker.no, en side på internettet for å bistå konsumentene i å velge elektrikerbedrifter.

Markus ville altså ha en side for å hjelpe bedriftene, borettslagene og andre kunder med å velge heisbedrifter på grunnlag av kvalitet, moral og seriøsitet. Så vi satt oss ned og Markus hadde allerede endel klare synspunkter og ideer til objektive

kriterier for sidens deltakere, som skulle være de heisbedriftene i landet vi hadde kjennskap til.

Det ble satt opp en liste med navn, forfattet en mail med en del spørsmål og litt informasjon om prosjektet

....en side for å hjelpe bedriftene, borettslagene og andre kunder med å velge heisbedrifter på grunnlag av kvalitet, moral og seriøsitet.

som så ble sendt ut til bedriftene i bransjen. Av de noenogtyve bedriftene på lista var det ikke mange som svarte i første omgang. Noen løsnet etter hvert, andre ville ikke være synlige på hjemmesiden (av åpenbare grunner).

Parallelt med dette hadde vi satt i sving en HTML-ekspert i DogHouse, Audun, som hadde produsert hjemmesiden til elektrikerne i Trøndelag med å starte kodingen.

Kriteriene:

- Sentral godkjenning
- Godkjent opplæringsbedrift
- Antall montører
- Andel lærlinger
- Tariffavtale
- Medlem av HBU
- Benytter OPPHEI

Så var det bare å få på plass det visuelle med bakgrunnsbilde og logo for å fronte siden. Jeg forhørte meg med en god venn som jobber i Gylden-dal hvor vi (Schindler) har service på heisene, om ikke han ville være forsideherre.

Jeg trodde aldri du skulle spørre, var svaret fra Jørgen, så da pakket jeg kameraet og tok med assistent Alexander Jordnes.

Jørgen var sporty og hoppet rett inn i sjakta, han er i ettertid forespeilet jobb fra de aktørene som helst ikke ville havne på siden i utgangspunktet.

Kan vel også melde om at Logo ikke hadde vært en like smidig tegneprosess om ikke det var for facetime-supporten fra en annen god venn, Kristin. Takk

I skrivende stund er det juridiske formaliteter vedrørende flere bedrifters ønske om ikke å havne på hjemmesiden det står på og det avventes svar fra de aktuelle bedriftene. Siden kan selvfølgelig besøkes på velgheisbedrift.no når den er fullstendig oppe og går.

13% LÆRLINGER

Otis scorer bra på antall lærlinger.

velgheisbedrift.no

Ramunas

- regjeringen gjør ingen ting

TO GANGER HAR RAMUNAS-SAKEN VÆRT OPPE I STORTINGETS SPØRRETIME. SVARET TIL TIDLIGERE ARBEIDSMINISTER ROBERT ERIKSSON I 2014 VAR LITT INTERESSANT. HAN VILLE HA STORTINGS-REPRESENTANTENE TIL Å TRO AT SKADELIDTE ARBEIDSTAKERE ER SIKRET VED AT DE FORSIKRINGSGIVERE SOM TILBYR YRKESKSKADEFORSIKRING ETTER LOVEN, I FELLESSKAP SVARER FOR ARBEIDSTAKERENS TAP. SOM KJENT HAR DISSE SÅ LANGT AVSLÅTT Å GI RAMUNAS ERSTATNING. DETTE BLE TATT OPP AV OSS I MØTE MED JUSTISDEPARTEMENTET 11.JANUAR.

KNUT VIGGEN, NETTVERK BJØRN TORE EGEBERG

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Et møte med departementet er jo ikke automatisk et møte med Justisminister Listhaug (eller Amundsen som var justisminister i januar). Vi møtte to saksbehandlere fra Enhet for privatrett. I loven kalles retten til erstatning etter yrkesskade for privatrett. Vi synes nok denne retten burde være en del av velferdsstatens garanti for trygghet på jobb, og dermed adskillig mer offentlig enn privat. Men nok om det.

Fra Ramunas støttespillere møtte Roy Pedersen, leder av LO i Oslo, Per Harald Refsdal, leder av LO i Asker og Bærum, samt Rune Larsen og Bjørn Tore Egeberg fra Foreningen. Helge Breistein fra Byggfagforeningen Drammen Bærum ble så forsinka i snøværet at han ikke rakk møtet. Vi startet møtet med å legge fram noen krav:

- Departementet må innhente opplysninger om i hvilken utstrekning utlendinger som skader seg på norske arbeidsplasser får

erstatning slik lov og forskrift virker i dag.

- Ordningen med at forsikringsselskapene i fellesskap svarer for arbeidstakerens tap der det ikke er tegnet yrkesskadeforsikring, fungerer ikke etter hensikten når det gjelder utenlandske arbeidere. Departementet må presisere for YFF at deres praksis med å bruke store juridiske ressurser for å avslå krav, skaper en ubalanse mellom skadelidte og YFF, en ubalanse som er i strid med intensjonen i loven.
- Ut fra dette må departementet foreslå nødvendige endringer

av Forskrift til Yrkesskadeforsikringsloven av 13.10.1989.

1. For å gjøre det mer tydelig når det er plikt til å tegne yrkesskadeforsikring.
2. For å sikre mulighetene til erstatning, også for utenlandske arbeidere som ikke kan norsk, og ikke har ressurssterke norske støttespillere.

Representantene fra departementet var oppriktig opptatt av skjebnene til utenlandske arbeidere, og nektet ikke for at mange ble utsatt for Akrim. Videre var de opptatt av spørsmålet om det var regelverket for yrkesskadeforsikring eller praktiseringen

Ramunas-saken viser at YFF ikke har til hensikt til å gi en eneste EU-borger erstatning etter yrkesskade.

til YFF som vi kritiserer. De hevdet at staten ikke skal føre tilsyn med hvordan YFF praktiserer dagens regelverk.

De var likevel veldig interessert i hvordan betingelsen «betydelig virksomhet i hjemlandet» var brukt av YFF som grunnlag for avslag til Ramunas. Det vises her til arbeidsgiveren til Ramunas, som nettopp hadde startet opp firmaet, og hadde sitt første oppdrag noen sinne på Kirkeveien i Bærum. Han (eller advokaten hans) påstår likevel at han kommer inn under reglene som gjelder for bedrifter med en betydelig virksomhet i Litauen. EØS-avtalen fritar disse for å tegne yrkesskadeforsikring ved oppdrag i Norge.

For oss som støtter Ramunas provoserer det mest at også YFF (de norske forsikringsselskapene), legger seg på at arbeidsgiveren ikke hadde plikt til å tegne yrkesskadeforsikring. Altså at de går god for at NULL VIRKSOMHET I LITAUEN godkjennes som BETYDELIG VIRKSOMHET I LITAUEN.

Derfor vårt krav: «Departementet må presisere for YFF at deres praksis med å bruke store juridiske ressurser for å avslå krav, skaper en ubalanse mellom skadelidte og YFF, en ubalanse som er i strid med intensjonen i loven».

Departementets tilbakemelding etter møtet var:

«Det føler av yrkesskadeforsikringsloven § 4 fjerde ledd første punktum at alle forsikringsselskaper som tilbyr yrkesskadeforsikring i Norge plikter å være tilsluttet en forening av slike forsikringsgivere (Yrkesskadeforsikringsforeningen). Det følger av § 4 fjerde ledd annet punktum at foreningen skal ha vedtekter som er godkjent av Kongen. Myndigheten til

å godkjenne foreningens vedtekter er delegert til Justis- og beredskapsdepartementet.

Regelen om obligatorisk medlemskap i Yrkesskadeforsikringsforeningen kom inn i loven i 1994. Det er redegjort nærmere for bakgrunnen for innføringen av kravet til obligatorisk medlemskap i foreningen i Ot. prp. nr. 70 (1993-1994) Om lov om endringer i forsikringslovgivningen mv. Yrkesskadeforsikringsforeningen er en sammenslutning av alle forsikringsselskaper som tilbyr yrkesskadeforsikring etter § 4 i lov om yrkesskadeforsikring, jf. foreningens vedtekter § 1. Offentlige myndigheter har ingen myndighet til å føre tilsyn med foreningens virksomhet.»

Roy Pedersen sier at dette svaret viser at departementet må skjerpe seg. Ramunas-saken viser at YFF ikke har til hensikt til å gi en eneste EU-borger erstatning etter yrkesskade. Hver gang det dukker opp en skadd EU-borger, frykter jeg at YFF sine advokater vil påstå at han ikke omfattes av retten til lovbestemt yrkesskadeforsikring. Myndighetene toer sine hender, og kjeltringer vil fortsatt spare store penger ved å bryte plikten til å tegne yrkesskadeforsikring.

Ramunas og Roy Pedersen (Leder i LO Oslo)

RAMUNAS GUDAS OG SAKSBILDE

■ RUNE LARSEN

Vi leser i Budstikka (lokalavisen) 6. februar 2018, at politietterforskerne har utfordringer med avhør og at forklaringer spriker i saken for en rettferdig, berettiget erstatning til Ramunas Gudas.

Dette kan ikke være særlig overraskende, da Arbeidstilsynet allerede har laget konklusjon om at arbeidsgiver ikke er ansvarlig, for det sa arbeidsgiveren til Arbeidstilsynet, etter ulykken i juli 2013! Denne konklusjonen fra Arbeidstilsynet, var godt nok for etterforskerne i første etterforskningsrunde. Politiet lente seg på, og brukte Arbeidstilsynets konklusjon.

Videre er det godt kjent at Arbeidstilsynet kun snakket med arbeidsgiveren til Ramunas!

Det er ikke uten grunn, at Statsadvokaten har begjært gjenopptakelse av politiets to tidligere henleggelse i denne saken. Nå, over fire år etter, med tredje gangs etterforskning, er det vel ganske gitt at arbeidsgiveren til Ramunas Gudas ikke vil ha noe annen forklaring enn den han ga til Arbeidstilsynet i 2013, og fikk sin forklaring fastsatt som konklusjon og ensidige sannhet i rapporten fra ulykken av Arbeidstilsynet.

Det er også blitt kjent at to av de andre arbeidskollegaene til Ramunas fra Litauen, som også jobbet på samme byggeplass for ABBL i Kirkeveien 71 på Halsum, har nære relasjoner til arbeidsgiveren til Ramunas.

Da er det vel ikke veldig overraskende at dagens etterforskere opplever at forklaringene spriker! Det kan ikke være oppsiktsvekkende at det arbeidsgiveren forklarer, og de som har nære relasjoner til han, har forklaringer som ikke samsvarer med det Ramunas Gudas har forklart.

Støttegruppa som er etablert for å hjelpe Ramunas, opplever stadig økende engasjement fra «folk i gata» i saken. Det formidles til Ramunas og hans familie i Litauen, og det gleder Ramunas.

Ramunas er også godt kjent med at politietterforskerne sliter med at forklaringene ikke samsvarer med det han har forklart, og det overrasker ikke Ramunas, men han er mer lei seg for det, av denne grunn at hans troverdighet får problemer med å nå fram, og at han er en, med sin forklaring, og de andre er flere, med sine forklaringer.

Men det totale bilde, stedet ulykken skjedde og omstendighetene rundt dette, med at Ramunas skulle etter eget påfunn finne på å gå inn i en heissjakt for å begynne med riving av heisen i Kirkeveien 71, håper Ramunas at blir oppfattet som lite sannsynlig, så vel fra etterforskerne, som fra den allmenne oppfatning!

Ramunas sin livssituasjon er ikke bedret, men dessverre forverret med påfølgende Følgeskader/ komplikasjoner som følge av den fatale arbeidsulykken.

NAV viser også ovenfor Ramunas eviglange behandlingstider og at venting er normalen. Ramunas var innkalt til spesialutredning i september 2017. Ramunas fikk brev fra NAV om å møte opp i Norge for utredning 11. september til medisinsk invaliditetsuførgrad som følge av ulykken i 2013. Støttegruppa måtte ordne det meste av praktiske ting for Ramunas og hans Litauiske advokat for denne utredningen. Til og med tolk for Ramunas under selve undersøkelsen uteble fra NAV sin side, men som støttegruppa fikk på plass. Reisefølge som Ramunas trengte å ha med, sin advokat fra Litauen, ville ikke NAV dekke kostnader for. Det er kjent at Ramunas kun snakker Litauisk.

26. september 2017 var utredningen klar fra spesialist. Spesialisten må på forhånd godkjennes av NAV. Selv nå, 5 måneder etter, siste uka i februar 2018, har ikke NAV evnet og ta utredningen fra spesialisten til godkjenning, sånn at Ramunas kan få noe erstatning i form av graden medisinsk invaliditet.

Det lille positive, for Ramunas og støttegruppa for han her i Norge, er at etterforskningen fortsatt pågår, og at etterforskerne utfører grundig etterforskning.

90 prosent innleide elektrikere på byggeplassen

 TOR-ERIK LUNDBERG

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Jan Ole Evensen fra Elektromontørenes forening i Oslo har fått bekreftet sin mistanke om at 90 prosent av elektrikerne på byggeplassen på Storo i Oslo er innleide.

64 INNLEIDE ELEKTRIKERE

Opp mot 100 elektrikere er nødvendig for å gjennomføre et så stort prosjekt. Men så mange ansatte har ikke AR Elektroprosjekt. I DSBs register over elektrofirmaer oppgir AR Elektropersonell at de har mellom seks og ti ansatte skriver frifagbevegelse.

Evensen og frifagbevegelse fikk et innblikk i bemanningsloggen. Den viser at en uke i slutten av november har AR Elektroprosjekt 72 personer på anlegget på Storo. Åtte av dem kommer fra AR Elektroprosjekt, 64 er leid inn fra selskapet Elektropersonell. Det betyr at ni av ti som jobber med elektro på Storo-prosjektet er innleide.

SKAL VÆRE FAST ANSATT

I følge Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav (FEK) skal alt kvalifisert personell som benyttes være fast ansatt i foretaket.

Elektroentreprenøren AR Elektroprosjekt skriver til frifagbevegelse at de søker etter nye medarbeidere, men at de dessverre ikke har funnet alle de rette kandidatene. Navs database

viser at AR Elektroprosjekt sist søkte etter elektrikere i januar i fjor.

ARBEIDSTILSYNET HAR IKKE HÅNDHEVINGSKOMPETANSE

«Arbeidstilsynet har ikke myndighet til å avgjøre om det foreligger lovlig eller ulovlig innleie. Når EL og IT Forbundet ber om å stoppe en eventuell ulovlig innleie fra bemanningsforetak, er dette med andre ord et forhold der Arbeidstilsynet ikke har håndhevingskompetanse», heter det i svaret til forbundet.

Men Arbeidstilsynet peker på hvem som kan gjøre noe med det. Det er den innleide personen fra bemanningsforetaket. Tilsynet forklarer det slik: «Dersom innleid arbeidstaker fra bemanningsforetak mener at vilkårene for lovlig innleie ikke er oppfylt, er det eventuelt innleid arbeidstaker som må reise søksmål med påstand om fast ansettelse hos innleier og/eller erstatning.»

Kilde: www.frifagbevegelse.no

I dette gamle industriområdet bygger Thon. Her skal det bli boliger, hotell og kino. Totalentreprisen på hele prosjektet er på én milliard kroner pluss merverdiavgift. Det er Veidekke som er hovedentreprenør.

Politisk streik med markering
foran Stortinget den 6. mars

Forbud mot bemanningsbransjen

HEISMONTØRENE FAGFORENING VAR EN AV ARRANGØRENE DA DET FOR ANDRE GANG PÅ KORT TID BLE AVHOLDT EN POLITISK STREIK MED EN MARKERING FORAN STORTINGET DEN 6. MARS. KRAVET ER DET SAMME. ETT FORBUD MOT INNLEIE AV ARBEIDSKRAFT PÅ BYGGEPLASSER I OSLOFJORDOMRÅDET.

DAVID CORON-ANDERSEN ■ TOR-ERIK LUNDBERG

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

DOMINERER BYGGEPLASSER

Det er ingen nytt for heismontører på byggeplasser i Oslofjordområdet at bemanningsbransjen dominere. Tall fra NAV bekrefter dette. Nesten åtte av ti nye jobber på byggeplasser blir utlyst av et bemanningsbyrå. Omfanget med innleie er med på å sette

standarden for norsk arbeidsliv som blant annet gir usikre arbeidsforhold, svekkelse av yrkesfag og sosial dumping.

BRA OPPMØTE

Denne gangen hadde tre av forbundene, med tilsammen 2800 medlem-

mer, tatt medlemmene sine ut i politisk streik med en markering foran Stortinget fra kl 14.00. Flere støttet opp om markeringen.

Heismontørene ser alvoret og hadde tatt ut sine medlemmer fra kl 12:00, hvor de møttes i Samfunnsalen i

Bra oppmøte da HMF samlet medlemmene i samfunnsalen.

Oslo for å diskutere utfordringene med bemanningsbransjen. I tillegg til et foredrag fra et sannhetsvitne fra bemanningsbransjen, Mirosław Bartnik, ble det også satt av tid til å informere om tariffoppgjøret, status for tariffavtale i Orona og lanseringen av nettsiden velgheisbedrift.no.

SNART VIL ALLE VÆRE INNLEID!

Polske Mirosław som er tillitsvalgt i Oslo Bygningsarbeiderforening var invitert for å fortelle sin erfaring med bemanningsbransjen. Han har selv vært innleid for bemanningsbyrået Workshop. Et selskap under Manpower.

Bartnik fortalte at han fryktet at bemanningsbransjen ville ta fullstendig overhånd på byggeplasser i Oslo. Snart vil alle være innleid gjennom bemanningsbyråer og det ordinære arbeidsforholdet vil bryte sammen.

Han kunne fortelle at mange av arbeiderne han er i kontakt med, blir tilbudt svært korte kontrakter på to til tre dager om gangen. Flere av dem finner seg i å få dårlig betalt i frykt for å miste oppdrag. Hvis de konfronterer arbeidsgiver med at de tjener dårligere enn andre på byggeplassen, risikerer de å ikke få flere oppdrag.

POLITISK HANDLEKRAFT

De fire partiene Arbeiderpartiet, SV, Rødt og Senterpartiet har fremmet hvert sitt forslag for å begrense bruken av innleie fra bemanningsbransjen. Men bare SV og Rødt går så langt at de foreslår et permanent forbud mot innleie i byggebransjen. Arbeiderpartiet vil gjøre det midlertidig, mens Senterpartiet vil ha tiltak.

Når faste ansatte erstattes av innleide fra bemanningsbyråer, gir det usikre arbeidsforhold og mindre fagopplæring, og det skaper grobunn for sosial dumping. Dette må stanses før det er for sent, sier stortingspolitiker fra Rødt, Bjørnar Moxnes til Dagsavisen.

Bemanningsbransjen var ment å erstatte faste ansatte ved sykdom og permisjoner, men har ført til fullt frislipp der løsarbeiderkontrakter dominerer. Vi vil ikke tilbake til et løsarbeidersamfunn der arbeidsfolk står med lua i handa. Derfor krever vi et forbud mot innleie i byggebransjen i Oslofjordområdet.

Mirosław Bartnik fortalte om sin erfaring med bemanningsbransjen.

Tariffoppgjøret

LO-FORBUNDENE VAR SPLITTET OM HVORDAN TARIFFOPPGJØRET SKULLE SKJE I ÅR, MEN TIRSDAG DEN 27. FEBRUAR VEDTOK LOS REPRESENTANTSKAP Å GJENNOMFØRE ET SAMORDNET TARIFFOPPGJØR MED FORBUNDSVISE TILPASNINGER.

 HMF ARKIV TOR-ERIK LUNDBERG

Det betyr at LO skal forhandler på vegne av sine medlemsforbund i private sektor direkte med NHO. Samtidig skal hvert enkelt forbund forhandle med sine motparter om endringer i den enkeltes Overenskomst.

Bakgrunnen for vedtaket er at AFP skal reforhandles og vurderingen er at forbundene står sterkest når de forhandler samlet.

BEDRE AFP-ORDNING OG ØKT KJØPEKRAFT

Mange har hatt jobb i en AFP-bedrift i løpet yrkeslivet, men er ikke kvalifisert til AFP. Dette hullet ønsker LO å tette. LO krever også forlenget kompensasjonstillegg i AFP-ordningen og et eget tillegg for slitere ved tidligavgang.

LO krever økt kjøpekraft til alle. Kravene til lønn skal fremme likelønn og bekjempe lavlønn samt sikre garantiordningene.

SAMORDNET OPPGJØR

Ved samordnet oppgjør blir det ført forhandlinger av LOs ledelse direkte mot NHO.

FORBUNDSVISE OPPGJØR

Ved forbundsvise oppgjør stiller de enkelte forbundene krav og forhandler med sine respektive motparter på arbeidsgiversiden.

HOVEDOPPGJØR

I et hovedoppgjør (som i år) kan det forhandles om alt i en tariffavtale. (Varighet 2 år)

MELLOMOPPGJØR

Det forhandles normalt kun om lønnsregulering.

FRONTFAGSMODELLEN

Betyr at konkurranseutsatt sektor først går ut i forhandlinger. Frontfagene legger ofte lista for yrkesgruppene som følger etter.

OVERENSKOMST

Overenskomsten er i arbeidslivet den delen av tariffavtalen som regulerer lønns- og arbeidsforhold.

HOVEDAVTALEN

En avtale mellom NHO og LO med grunnleggende bestemmelser.

STREIK

Streik er et lovlig kampmiddel i tariffrettslige interesselister. Sist HMF streiket var 2004/2005 i kampen mot sosial dumping.

LOCKOUT

Lockout er arbeidsgiverens mulighet til å fremtvinge en løsning av en tvist ved å stenge av arbeidsplassen. Arbeidsgiverne benyttet seg av dette i 2004/2005.

POLITISKSTREIK

Politiskstreik er en streik som retter seg mot politiske vedtak, forestående eller allerede besluttede vedtak.

NOEN STREIKER I HMF HISTORIE

1932, 1937, 1949, 1974, 1979, 1994, 1996, 2002, 2004

NULL TIL PENSJON

Norsk Industri lover lønnsøkning, men har ingenting å gi på pensjon skriver frifagbevegelse. Vi kommer aldri, aldri, aldri til å godta å tariffes-te tjenstepensjon. Da tar vi heller en storkonflikt, sier direktør for Norsk Industri, Stein Lier-Hansen. Krise er snudd til optimisme i industrien i Norge, og alt ligger til rette for at arbeidstakerne igjen kan få reell lønnsvekst.

Kilde: El og It nyhetsbrev/frifagbevegelse

Streikene heismontører skal sende en ballongsvevende beskjed til NHO under streika i 2004/2005

HEISCUPEN 2018

MELD DEG PÅ HEISCUPEN, BESTILL FLYBILLETT, BOOK HOTELL OG LEGG DEG I HARDTRENING FOR LØRDAG DEN 22. SEPTEMBER BLÅSES HEISCUPEN 2018 I GANG I YORK.

NORDISK HEISKO

DEN 12-13 DESEMBER DRO FIRE AV OSS FRA HEISMONTØRENE FAGFORENING OVER TIL STOCKHOLM PÅ NORDISK HEISKONFERANSE. FOR DENNE GANGEN VAR DET SVENSKA ELEKTRIKERFÖRBUNDET SOM INVITERTE TILLITSVALGTE FRA HELE NORDEN. DETTE GJØRES FOR Å DELE ERFARINGER OG HOLDE KONTAKTEN PÅ TVERS AV LANDEGRENSENE.

🇳🇴 PÅR ABRAHAMSSON 🇸🇪 EDMUND BERGET

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Det var 24 deltagere totalt og det som var nytt av året var at IF Metall fra Sverige deltok på konferansen. Denne konferansen har tradisjonelt vært forbeholdt EL-forbundene, men man ser at samarbeid må til for å få løst problemene som man har i dag.

For i de andre nordiske landene er heis splittet omtrent 50-50 i EL og Metal fagforeninger. Vi ser at vi stort sett har de samme utfordringene, men vi har heldigvis fortsatt en viss beskyttelse for faget vårt og en egen utdanning å være stolt av.

Nedenfor har jeg prøvd og oppsummere hva de forskjellige forbundene rapporterte om.

SVENSKA ELEKTRIKERFÖRBUNDET V/ MICHAEL CLYSÉN OG PÅR ABRAHAMSSON, OTIS

- Alle de store heisbedriftene har kollektivavtale på installasjon. Otis går på Installasjonsavtalen i Elektrikerförbundet, Thyssen har en helt egen avtale som kalles Thyssenavtalen, KONE og Schindler går på Metallavtalen.

- I Installasjonsavtalen er det avtalt at bemanningsselskap må gå på samme avtale for installasjon.
- Fagforeningen lager avtale for innleide med bedriftene som regulerer lønn og arbeidstid
- Mange tvister på reisebetingelser.
- Heisfirmaene bruker mer utenlandske innleide enn andre EL foretak
- Vaktavtaler og responstid er ett problem
- Det finnes ikke noe heismontørutdanning, men man kan gå på privatskole for å lære mer om heiser.

KONFERANSE 2017

- I Sverige holder man på å lage en elsikkerhetslov som ligner på vår FEK. Og der ligger det an til at nyanlegg vil gå under maskinlovgivningen i motsetning til ett service-/mod-anlegg som vil gå under den nye elsikkerhetsloven.
- Organisasjonsgraden for heismontører under Installasjonsavtalen er ca 60%.

IF METALL, SVERIGE V/BERIT BENGTTSSON OG ANDREAS LARSSON, KONE

- IF Metall er ett stort forbund der heis er en veldig liten del. Ca 600 medlemmer og org.graden er på ca 60% for heismontører.
- Klubbene forhandler for regioner,

ikke kollektivt for hele landet.

- Schindler forhandler kun lokalt.
- Internt bråk med HR på KONE og tillitsvalgte blir hindret fra å gjøre jobben sin.
- Mye underentrepriser, jobber for å få faste ansatte. Har innleieavtale med flere utenlandske firma som bla. Meron og Nordic Escalator.

- Jobber mye med innleieavtaler for utstasjonerte arbeidere både fra EU og utenfor. I disse avtalene får man ikke krevd tariff men minstelønn. Det er forskjell på om man er innleid eller prosjektansatt, hvis man er innleid kan man kreve tariff.

FINSKA ELEKTRIKERFÖRBUNDET V/ TOMMI ERIKSSON, KONE OG SAMI VEHMAS, SCHINDLER

- Den finske høreregjeringen har satt i gang et stort prosjekt for å øke konkurransekrafta til finske bedrifter. Det innebærer å svekke avtaleverk. Hvis ikke det kan gjøres gjennom forhandlinger var myndighetene klare for å tvinge arbeidsorganisasjonene til å svekke avtalene/lønn for å bedre konkurranseevnen til finske bedrifter.
- Arbeidstiden er økt med 24t uten lønnskompensasjon (Årsverk regning)
- Elektrikerforbundet truet med streik om ikke arbeidsgiverne satt seg ned og forhandlet. 1. november startet streiken og varte i 7 dager. Alle heisfirmaene var rammet.
- Streiken ble avslutta med at det finske Metall Forbundet hadde avtalt med arbeidsgiverne i

tekstform at de overtar organisasjonsretten til avtalen som elektrikerne hadde gått på, og regelrett fjerna muligheten EL/Heis hadde til å jobbe for en egen avtale. «Dolka» i ryggen av et annet LO-forbund. Trolig var LO ledelsen enig med Metall, dette gjorde nederlaget surere.

- 3000 elektrikere/heismontører gikk på avtalen som de hadde hatt i over 50 år. De kan fremdeles være medlemmer av EL-forbundet, men da uten en egen avtale. Det er Metallforbundet som bestemmer fra nå.
- Org.graden i Finland blant heismontørene ligger på 90%.
- Det finnes ingen lovpålagte krav til hverken montører eller installatører.
- KONE har en egen 2årig heisutdanning og Schindler har ett 3 mnd. kurs.
- KONE kjøpte opp Thyssen i 2016.

DANSK EL - FORBUND V/ PER KOKBORG, OTIS

- Det er ingen lov/forskrift som sier hvem som kan bygge en heis i Danmark. Med ett unntak, de som utfører ettersyn på heis, de må ha et 5-ukers bedriftsinternt kurs. De som skal ansettes for å jobbe på service skal ha en «faglig relevant bakgrunn», men dette blir ikke praktisert.

- Fordi at heis ikke har en egen fagforening i Danmark har de bransjemøter hvert kvartal med alle heisklubbene. Det er få andre som er så aktive som Otisklubben.
- Organisasjonsgraden er dårlig, mest pga stor gjennomstrømming av folk som begynner og slutter.
- Thyssen Danmark har to nymontasje montører ansatt.
- Schindler har ingen ansatt på nymontasje i Danmark.
- Få heismontører i DK, under halvparten av hva som er i Norge. Otis er desidert størst.
- Det kinesiske selskapet SJEC har etablert seg i København. Med omtrent bare utenlandsk arbeidskraft.
- Bravida(!) har startet med å tilby heis til sine kunder. De bruker Orona sine heiser, som blir montert av utenlandske montører.
- Mye merkelige lønns slipper, som er falske og den ekte blir kun vist i «hjemlandet» til underleverandøren.

Hvis noen skulle ønske å komme i kontakt med noen som var med på denne konferansen for utveksle informasjon eller for andre spørsmål. Ta kontakt med HMF så kan vi formidle kontakt informasjon.

Lotte World Tower i Seoul

 POLARIS HUNIL KIM, OTIS SØR-KOREA

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Otis har satt inn verdens lengste heis med dobbeldekk i Lotte World Tower i Seoul, Sør-Korea. Til sammen er det 30 heiser, 11 av dem av SkyRise® typen. Bygget er 555 meter høyt. En dobbeltdekker, Sky Shuttle kjører 496 meter opp til 121. etasje. Den frakter 54 passasjerer til toppen på ett minutt. Dette er en av prisvinnerne i Elevator World's Project of the year.

Vi har skrevet om verdensrekorder i Heismontøren før. Otis har med dette bygget satt verdensrekord i distanse og fart for heiser med dobbeldekk. Hastigheten er 10 m/s. Som om det ikke var nok, bestilte Lotte at heisen skulle gi en unik kundeopplevelse. Kupéene har LED-skjermer fra golv til tak (og i taket). Her vises en presentasjon av Seouls historie og de mest kjente bygningene i byen. Og reklamesendinger når heisen stopper ved TaxFree-sjappa i 8. og 9. etasje.

Selv om passasjerens førsteinntrykk fra kupéen er imponerende, så vil teknologierne bli enda mer imponert av de tekniske løsningene som får heisen til å gå feilfritt.

For å makte heisens fart, vekt og distanse har Otis brukt wire som veier mer enn 10 tonn. Og maskiner som er spesialdesignet for å tåle en vekt på 100 tonn. Det er fire slike heismaskiner i maskinrommet på toppen av skyskraperen. Vanligvis har bygninger et flatt loft, og taket

legges ikke før heismaskinene er på plass. Lotte World Tower ble bygd i annen rekkefølge. Toppen av denne skyskraperen ligner på et todelt spir. Reisverket i stål til disse spirene var allerede satt opp da heismaskinene skulle heises på plass. Det var en utfordring å få opp maskinene uten å skade reisverket.

Tidligere har Otis satt inn store heismaskiner i Northeast Asia Trade Tower (den gang den høyeste bygningen i Sør-Korea). Men denne bygningen hadde ikke en slik vanskelig takkonstruksjon som de møtte på nå. Løsningen ble å løfte maskinene i to etapper. Først ble de mellomlagret i 124. etasje. Her ble de satt på boggier for å få de i riktig posisjon for det siste 5-metersløftet. Så brukte de fire automatiske kjettingtaljer for å rikse maskinene i riktig posisjon på bjelkene.

Når man bygger heis i skyskrapere er nøkkelen å bygge sjaktene i takt med at bygget reiser seg. Otis valgte en modulær tilnærming, slik at sjaktene ble bygd inn i byggets moduler på forhånd. Otis hadde verdifull erfaring i denne byggemåten fra skyskrapere i Dubai og Shanghai. For å støtte opp om denne byggemåten ble det satt inn en midlertidig maskin midtveis i ei høy sjakt.

Det er kjent at bygninger med mer enn 100 etasjer svaier i sterk vind.

Heisene i Lotte er bygd med en cutting-edge teknologi som håndterer svaing. Sensorer fanger opp om det svaier for mye til å kjøre i vanlig modus. I så fall blir farten satt ned, og i alvorlige tilfeller stopper heisen i nærmeste sikre etasje for evakuering.

Trykkes etter avtale med Elevator World. Forkortet, tilrettelagt og oversatt av Bjørn Tore Egeberg

Pensjonistbowling

DET DUNKER I DET BOWLINGKULA TREFFER GULVET FØR DEN RULLER OVER PARKETTEN MOT KJEGLENE. EN RUMLENE LYD KOMMER I DET NI KJEGLER FALLER OG EN ENSLIG BLIR STÅENDE. JEG BEFINNER MEG PÅ VEITVET BOWLING I OSLO HVOR JEG MØTER NOEN SPREKE PENSJONISTER SOM ER UTE PÅ SIN UKENTLIGE BOWLING.

TOR-ERIK LUNDBERG/ SHUTTERSTOCK

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Per Anton Andersen, den eldste av de med sine snart 82 år, svinger elegant med bowlingkula. Han er av gutta som har vært med lengst på pensjonistbowlingen.

Den spreke pensjonisten fra Reber gikk av da han var 62. Men han har fortsatt med seg læregutten sin Jan Pedersen kan han humoristisk fortelle. Jan har ikke bare jobbet i Reber, men har en CV som også tar for seg 14 år i Euroheis, 10 år i Ameco, 4 år i Kone i tillegg til kontrollør i heiskontrollen.

På spørsmål om hvem som vinner mest så pekes det på den pensjoner-

te heismontøren og arbeidslederen fra Reber, Vidar Cederquist (79). Selv svarer han beskjedent at det bare er flaks og at det er Stig Øien som er den beste bowleren. Men i dag vinner ikke Stig, for han har reist til Spania sammen med kona for vinteren. Mange kjenner kanskje Stig som heismontør og verneombud i Reber før han begynte i Arbeidstilsynet.

«Dette er ikke noe gamlehjem» sier Frank Østmo godt fornøyd med å ha fått en strike og lurer på om fotografen fikk med seg den. Frank har også 54 års erfaring fra Reber. Her er det ikke bare bowling som står i fokus og praten går. Per Anton spør hvor-

dan det går i faget, og han lytter da jeg forteller om arbeidsmengden og utviklingen i faget.

Som dere skjønner er det nok av montører fra Reber her, men det bør ikke skremme bort pensjonister fra andre klubber til å møte opp for en

Dette er ikke noe gamlehjem

Satser på strike!

Per Anton Andersen, den eldste av de med sine snart 82 år, leter frem favorittkula.

bowling. Ole Siggerud som ikke er til stede denne mandagen, forteller på telefonen at det ryktes om en annen bowling på onsdager her på Veitvet. Men det har ikke lyktes redaksjonen å få tak i denne gjengen.

Pensjonistbowling er et kjempebra tiltak som flere bør stille opp på. De bowler hver mandag fra klokken 11:00 til 13:30 på Veitvet Bowling i Oslo. Prisen på kroner 135,- inkluderer tre runder med bowling, leie av sko, kaffe, vaffel og mye sosialt.

Det viktigste er ikke å vinne men å delta sier et par damer som tidligere jobbet på kontoret til Reber. Så her er det plass til alle og det stilles ingen krav til hvor øvet du er. Andre ivrige bowlere som ikke var til stede denne gangen er blant annet Karl «Kalle» Normann og Gunnar Bilet. Både Jan Hotran og Asle Ormseth (Otis) forteller på telefonen at de begge har vært aktive bowlere i pensjonistgruppa men at de av forskjellige årsaker for tiden er mindre aktive.

PENSJONISTBOWLING

Sted: Veitvet Bowling
Adresse: Veitvetveien 8, Oslo
Tid: mandager 11:00-13.30

FÆRRE GÅR FRA MIDLERTIDIG TIL FAST JOBB

Mellom 2010 og 2016 ble det færre som gikk fra midlertidig til fast ansettelse, viser en rapport. Andelen midlertidige gikk opp etter at arbeidsmiljøloven ble liberalisert sommeren 2015, sier forsker Marte Strøm ved Institutt for samfunnsforskning (ISF) til Dagsavisen. Det året ga regjeringen generell adgang til å bruke midlertidige ansettelser. Ett av argumentene til de blå-blå var å gjøre det lettere å komme inn i arbeidslivet for «nykommere og personer som står utenfor arbeidslivet».

KERAMISKE FIBRE OG KREFT

Ildfaste keramiske fibre ble tatt i bruk på 1970-tallet for å erstatte det kreftfremkallende stoffet asbest som et varmebestandig materiale. Det brukes først og fremst i tungindustrien. Men etter hvert er det kommet mistanke om at ildfaste keramiske fibre kan forårsake tilsvarende skader som asbest, skriver det svenske bladet Du & jobbet. Forsøk viser at disse fibrene kan føre til asbestrelaterte sykdommer som lungekreft og lungefibrose. Det Svenska Miljöinstitutet AB undersøker hvor omfattende bruken av dette stoffet er og hvordan det best kan håndteres.

VERDENS KORTEST

Thyssen har levert det som trolig er verdens korteste rullefortau. Den er 7m lang og med løftehøyde på 60 cm. Lokalisert i en butikk i byen Catania, Italia, skriver EW.

Tørrfisk som bygde

I LANG TID VAR TØRRFISK VELDIG STOR DEL AV DET SOM BLE EKSPORTERT FRA LANDET. PÅ 1300-TALLET STOD TØRRFISKEN ALENE FOR OVER 80% AV NORGES NASJONALE EKSPORT.

 JOHNNY LEO JOHANSEN

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 **19** 20 21 22 23

Tørrfisk er usaltet fisk som er naturlig tørket av sol og vind på hjell eller i moderne tider også tørket i egne tørkerier. Å tørke mat er verdens eldste kjente konserveringsmetode, og tørket fisk er holdbar i årevis. Metoden er også tildels billig, arbeidet kunne og gjøres av fiskeren selv og den gjør fisken enklere å transportere til markedet. Tørking av fisk er gammelt i Norge, ordet «torsk» kommer av det gammelnorske tur-skr som betyr turfisk (tørrfisk).

EKSPORT

Tørrfisk er ifølge er Norges lengst vedvarende eksportartikkel og en av de samfunnsøkonomisk mest lønnsomme eksportvaren gjennom århundrene. Tørrfiskhandelen har vært veldig viktig både for kultur og økonomi i Nord-Norge og andre deler av landet opp igjennom historien. I vikingtiden drev lokale høvdingar med direkte eksport av tørrfisk til Vest-Europa. Ifølge islandske Egils saga er hovedsmannen Torolv Kvel-dulvsson den første kjente eksportør av tørrfisk nordfra. Det fortelles at han i år 875 seilte med torsk fra Lofoten til England «for å kjøpe klede og andre ting som han trengte».

Det første kjente fiskeværer som eksporterte tørrfisk, var kaupangen

Vågar, nåværende Vågan i Lofoten. Omsetningssentraler fantes i Skiringsal (Kaupang) i Norge, Birka i Sverige, Heidaby i Slesvig og Truso i Øst-Prøyssen. Allerede på 1000-tallet var tørrfisk Norges viktigste eksportartikkel, og ut på 1100-tallet la den grunnlaget for Bergens voksende kjøpmannstand.

Kong Sverre (ca. 1151–1202) dro nordafjells i 1177, og møtte da 50 handelsfartøy på vei sørover med tørrfisk fra Lofoten.

TØRRFISK AV TORSK HAR VÆRT EN EKSPORTARTIKKEL I MANGE HUNDRE ÅR.

Kong Håkon Håkonsson (1217–1263) ga bergenserne monopol på handel nordfra. Dette monopolet skulle vare helt til 1715. Det var hovedsakelig tørrfisk som gjorde at Bergen ble et av Nord-Europas største handelssentre på den tiden. Bryggen i Bergen er bygget av inntekter fra handel med tørrfisk. I nesten 800 år skulle Bergen forbli senter for handel med tørrfisk fra Nord-Norge. I bytte for fisken, ble det innført varer som korn, mel, salt, sukker, tøy og jernvarer, og luksusvarer fra fjerne land som silke, glass, krydder og håndverk. Tørrfisk ble også brukt som betalingsmiddel lokalt.

PÅ 1300-TALLET STOD TØRRFISKEN ALENE FOR OVER 80% AV NORGES NASJONALE EKSPORT.

Det viktigste markedet for tørrfisk var fram til begynnelsen av 1300-tallet England og de store byene på kontinentet. I senmiddelalderen ble det eksportert tørrfisk til landene langs Nordsjøen og Østersjøen. Årsaken til at tørrfisk fikk så stor etterspørsel, var at det kun var tillatt å spise ost, melkemat og fisk i katolikkenes fastetid.

HANSEATENE

Tørrfisk ble fraktet fra Nord-Norge til Bergen på jekter. Kirken fikk etter hvert kontroll over den lønnsomme jektefarten og tørrfiskhandelen. Ved middelalderens slutt omfattet jektefarten til og fra Nord-Norge mer enn 200 jekter.

Det var først og fremst hanseatene som utviklet og styrte eksporten, de var effektivt organisert og hadde gode kontakter i eksportmarkedet. Kongen la ned forbud for utlendinger mot å dra nordover for å kjøpe tørrfisk, noe som gjorde jektefarten spesielt lukrativt for jekteeierne. I Hansatiden økte både folketallet og velstanden i Nord-Norge. Hansatiden startet på midten av 1300-tallet, og varte til 1754, da nordmenn tok over handelen. Hansaen omfattet en

landet

Tørrfisk som tørker naturlig av sol og vind

samling handelsbyer langs kysten fra Nederland til Baltikum. Hanseatene fikk etterhvert en solid fagkompetanse på å vurdere og håndtere tørrfisk.

POMORHANDELEN

Allerede på 1500-tallet begynte den direkte handelen mellom fiskere og russere, som kalles for Pomorhandelen. Russerne seilte fra Kvitsjøen og besøkte fiskeværerne for å bytte til seg blant annet tørrfisk mot korn og andre varer. Pomorhandelen hadde sin topp i siste halvdel av 1700-tallet og på 1800-tallet, etter at Bergensmonopolet opphørte.

Den varte helt til den russiske revolusjonen i 1917. Handelen foregikk om sommeren, da de norske oppkjøperne ikke handlet, så russerne var ikke i direkte konkurranse med norske handelsfolk.

FISKERNE

Fiskerne kom ikke alltid så godt ut av det økonomisk. De måtte ofte finne seg i den betalingen de ble tilbudt. Væreiere tok seg godt betalt for alt fra kaiplass, overnatting til mat og utstyr. Og i tillegg fikk de dårlig betalt og forble ofte relativt fattige.

I MODERNE TID

Norge er i en monopolsituasjon i tørrfiskmarkedet. I 1998 eksporterte Norge klippfisk, saltfisk og tørrfisk for nesten 5,5 milliarder kroner. Av dette sto tørrfisken for ca. 10%, mens klippfisken sto for over halvparten. Da var prisen nede på «normalnivå» etter en historisk topp i 1988. I 1998 ble det eksportert over 4000 tonn tørrfisk til Italia, som har tradisjon for konsum av tørrfisk.

I 2014 importerte Nigeria 9000 tonn tørrfisk. Der ble tørrfisken populær

etter Biafrakrigen, og har de seneste årene vært det landet som har importert mest tørrfisk, dette i form av tørkede torskehoder.

Andre land som bruker tørrfisk, er Sverige og Kroatia. Tørrfisken ser ikke ut til å være en del av markedssegmentet til andre torskeprodukter. Markedet er ganske stabilt, i Eksportutvalget for fisks (EFF) årsmelding for 2004 kan vi se utviklingen av tørrfisk-eksporten mellom 2000 og 2004. I 2004 ble det eksportert over 6000 tonn tørrfisk. Selv om kiloprisen ser ut til å ha gått noe ned, var tørrfisken likevel fiskeri-Norges mest lønnsomme produkt i 2004.

I 2005 eksporterte Norge tørrfisk for 646 millioner kroner, og 58% av tørrfisken gikk til Italia. Prisen var i gjennomsnitt 5% høyere enn året før.
Kilde: Wikipedia

Patrick Simonsen: heismontør og musiker

Patrick Simonsen

HEISMONTØR PATRICK SIMONSEN ER VOKALIST, LÅTSKRIVER OG GITARIST I BANDET HUSH. DEBUTPLATA «IF YOU SMILE» PASSERTE MER ENN 10 000 SOLGTE. BARE I JAPAN SOLGTE DE 740 PLATER OM DAGEN. SAMMEN MED ROXETTE VAR DE BLANT DE SKANDINAVISKE BANDENE SOM BLE MEST SPILT PÅ RADIO I BRASIL 1998.

PRIVAT ODD JACOBSEN

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Første gangen jeg møtte Patrick var på Thyssen, sommeren 1998. Jeg var da nyansatt som hjelpemontør. Vi fikk mange jobber sammen, som oftest på anlegg. Han har god humor.

Jeg ble så vant til at han skulle si noe morsomt at jeg ofte begynte å le før han rakk å si et ord. Noen ganger fikk jeg anledning til å gå på spillejobbene han hadde på Smuget i Rosenkransgata i Oslo, og ble imponert over trøkket i bandet og stemmen hans. Nå, mange år etterpå, får jeg anledningen til å spørre om ting som vi sjelden fikk tid til å snakke om den gangen.

Hvordan ble du musiker?

-Jeg var vel ca. syv år da jeg ble klar over at jeg hadde en genuin interesse for musikk. Hørte mye på Heavy Rock som Whitesnake og liknende. Jeg begynte med piano og gitartimer men har aldri gått til sangpedagog. Eksperimenterte mye med musikk og lærte rock på egenhånd. Barndoms-kameraten Christer Falk, som senere ble rikskjendis på «Robinson», og jeg startet sammen med «Kiss II». Vi spilte rock på leirskoler og liknende. Vi skrev egen sang på engelsk, «Strutter», oversatte den til norsk «Varulv» da var vi åtte år gamle. Etter hvert dabbet Christers interesse av og jeg fortsatte alene. Jobbet mye, også med andre musikere. Vant norgesmesterskap i Rock som beste band (Banddogs) i 1991. Morten Andresen og jeg turnerte også med Marius Muller rundt i Trondheim. Senere ble det Boogietubes.

Du har klart å virkeliggjøre noe som mange drømmer om. Har du noen tips til de som drømmer?

-Man må våge å komme frem, eksponere seg selv og tvinge presta-

sjonsangst tilbake. Det er ikke alle som tåler å stå på en scene foran hundrevis av tilskuere. Man må ofre mye av egentid som også kan koste forhold og familie. Er det greit å droppe påskeferie og liknende for å dra på spillejobber eller turne? Man må finne egnede steder å øve og utvikle seg på. Vi fikk låne spillelokaler på en skole i Skedsmo, som takk spilte vi konsert for skolen. Etterpå spurte elever og andre blant annet om hvordan vi orket å stå på en scene i en time. De fleste som de så på Idol og liknende sang i kanskje tre minutter.

Det krever engasjement, stamina og veldig mye øvelse.

Jeg husker mange morsomme historier du fortalte når vi jobbet sammen, fra forskjellige spillejobber du hadde. Er det noen du har lyst til å dele her?

-Vi fikk en spillejobb på et hotell i Øvre Årdal ved en gruvedrift. Der kom det først noen inn mens vi holdt på med noen lydprøver. De var «godt i farta», hvorpå noen av dem sa « spæll Blues, ællers dænger vi døkk! » Da var det vanskelig å holde

..spæll Blues, ællers dænger vi døkk!

Patrick Simonsen

maska. Senere, etter konserten, fikk vi trusler om å få juling hvis vi gjorde noe annet enn å signere autografer for damene.

På en annen konsert var det en i bandet som er rå på gitar som alle kaller «Biffen». Da vi sto der og spilte og det var bra trøkk så presenterte jeg for publikumet «Biffen» som skulle spille gitar-solo. Det ble helt stille, jeg snur meg og ser at «Biffen» er bort! Biffen forlot brått scenen fordi han måtte drite.

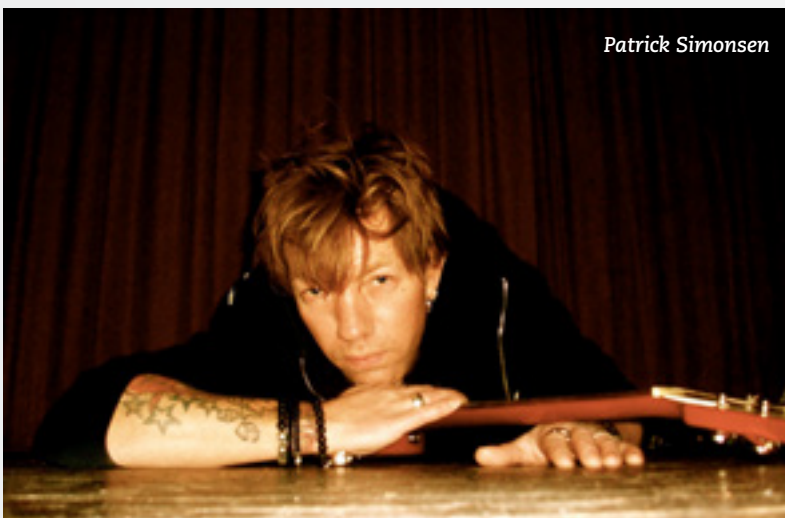
En annen gang jeg presenterte «på gitar-solo; Biffen!», er det igjen stille, jeg snur meg og ser Biffen stå med ryggen til og pisser i et øl-glass.

Patrick smiler og trekker på skuldrene mens jeg ler. Som i gamle dager. Det skal bli spennende å se hvordan de utvikler seg.

Patrick Simonsen

Nå er det Kenneth og Patrick som er kjernen i bandet og det er de to som lager låtene og møter opp på intervjuer.

Patrick Simonsen

OM HUSH

Hush pleide å hete Headstone og var bandet til Lillestrømbrødrene Kenneth og Glenn Kristiansen. Men bortsett fra noen oppvarmingsjobber, skjedde ikke stort med karrieren. Derfor hoppet Glenn av og begynte å turnere med Andrew Strong og The Commitments. Kjent fra filmen med samme navn.

Da måtte Kenneth og resten av bandet Ragnar Ruttle fra Lillestrøm, med Terje Smedvold fra Lørenskog og svenske Janne Titz, finne ny vokalist. Valget falt på Patrick Simonsen, som ble hentet inn i forkant av Hush's debutplate «If You Smile» i 1998.

Nå er det Kenneth og Patrick som er kjernen i bandet og det er de to som lager låtene og møter opp på intervjuer.

DEBUTALBUMET "IF YOU SMILE"

Denne debutplaten passerte mer enn 10 000 solgte. Det var en periode i Japan at de solgte 740 plater om dagen. De og Roxette var av de skandinaviske bandene som ble mest spilt på radio i Brasil 1998. Etter dette fikk de ny platekontrakt med selskapet Now & Then/Frontiers, Europas største AOR-selskap.

Kenneth og Patrick mikset plata «II» i Toronto i Canada i 2001. Hele bandet tok turen til Manchester for å lansere platen på festivalen Gods of AOR. Med publikum og journalister fra hele verden tilstede. De hadde planlagt både Tysklandsturne og spillejobber i USA i kjølvannet av «II», men alt dette ble utsatt pga verdenssituasjonen etter 11.september. Bandet startet opp igjen i 2012 og satte seg mål som Z Rock festivalen i England 4/5 mai 2012.

ANBEFALTE LÅTER

«Department Of Faith» i samarbeid med danske «Lions Pride»
«Black Ice (White Lies)»
«Mirage album - Till we become the sun»

Nettside: www.hush.no

Erik Kristiansen ønsker seg fakta - men er dårlig på det selv

HM-F-ARKIV ■ TERJE SKOG

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Erik Kristiansen, fra Hamar, ble intervjuet i forrige nummer av medlemsbladet. Han presenterer det oppsiktsvekkende gode rådet om å holde seg til fakta. Han opplever at sannhetsgehalten i de historier som bringes til torgs fra foreningens side ikke sjekkes. Denne påstanden blir framført uten et eneste argument. Hvor er fakta, som han er så opptatt av?

Erik vier foreningens historie noen linjer, og mener vi hadde utrolig mange godt skolerte tillitsvalgte. De hadde kunnskap om hovedavtalen, overenskomsten og andre formaliteter. Det ser ut til at et par vesentlige fakta er uteglemt. Et viktig element i det som brakte foreningen framover var at mange i ledelsen var politisk og ideologisk skolert, på venstresida - i marxistisk samfunnsforståelse, kunnskap om mer enn bare formaliteter. De hadde evnen til å se utviklingstrekkene i samfunnet og dermed sette enkelthendelser i sammenheng med helheten. Det dannet grunnlag for å kjempe fram gode bestemmelser i overenskomsten, som i mange tilfeller var forut for sin tid.

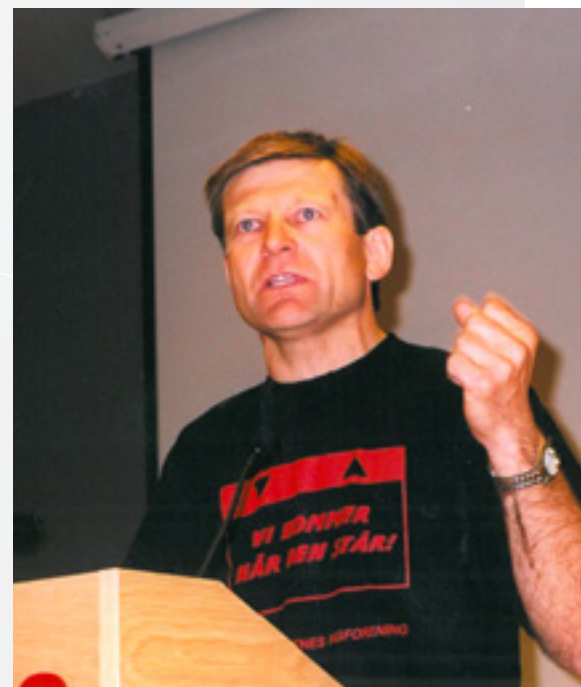
I denne sammenheng er det på sin plass å nevne at den kampen foreningen førte i all hovedsak var i strid med det LO-ledelsen og AP stod for. Deres viktigste funksjon, den gang som nå, er å holde medlemmene i

fagbevegelsen i ro, slik at det ikke reises en reel kamp for bedring av arbeidernes vilkår og mot angrep fra arbeidsgivere og NHO. Det beste eksempelet i moderne tid er pensjonsreformen. Uten LO-ledelsens og APs innsats ville finansnæringa vært uten den gavepakka som ble gitt på bekostning av arbeidsfolk.

Erik kjenner også godt til at det er foreningens fortjeneste at vi opererer innafor en forholdsvis ryddig bransje - det skyldes ikke arbeidsgivernes fortreffelighet. Tida har gått og han kjenner ingen «slemme» arbeidsgivere i bransjen. O hellige naivitet. Det er kampen om høyest mulig profitte som styrer bedriftenes handlinger - ikke deres eventuelle gode forsetter. Den økonomiske krigen mellom bedriftene er hardere nå enn på Eriks tid som tillitsvalgt. Det er derfor helt grunnleggende, for å hindre en utvikling i vår egen bransje som den vi ser i bygningsbransjen for øvrig, at HMFs overenskomst blir gjort gjeldende for alle bedrifter i bransjen. En tariffavtale har bl.a. til funksjon å hindre at arbeidsgivere konkurrerer med hverandre på bekostning av arbeidsvilkår - hindre at det blir en konkurransefordel å presse vilkårene nedover. Med en lik overenskomst for alle må bedriftene konkurrere på produkt, effektivitet og tjenesteinnhold. I dag er det Orona som går i spissen for å nekte å inngå tariffavtale med HMF.

Dette er et faktum Erik kanskje kjenner til.

Et, ikke helt uvanlig fenomen i arbeidslivet, er at tillitsvalgte - også de som har spilt en betydningsfull rolle - ender opp som bedriftens forlengede arm og talerør. Slike fenomen er det ingen grunn til å la seg overraske over - det er et faktum. Nå er kapitalismen råere enn den gang Erik stod på barrikadene for arbeiderklassens interesser. Vi trenger en sterk fagbevegelse mer enn på mange år. Det er et faktum at Erik ikke er med på den veien.

Terje Skog

UNG, HMS OG ULYKKER

DE UNGE ER DESSVERRE HØYT REPRESENTERT I ULYKKESSTATISTIKKER. HVORDAN ER HVERDAGEN FOR UNGE I BRANSJEN VÅR? HVA SLAGS ARBEIDSMILJØ JOBBER DE I OG ER OPPGAVENE OFTE FORBUNDET MED RISIKO FOR ARBEIDSULYKKER?

A. SOLLIE/HMF ARKIV ODD JACOBSEN

De unge skal få god nok opplæring til å kunne jobbe trygt, selv under risikable forhold, ved at det gjennomgås en sikkerjobbanalyse (SJA), hvor potensielt farlige situasjoner belyses og løsninger for å unngå ulykker velges før arbeidene starter. Alle de involverte skal lese igjennom dette på et språk de forstår og signere før arbeidene starter. Dessuten skal de bruke egnet verneutstyr for de forskjellige oppgavene og de plikter å varsle hvis de ser potensielt farlige situasjoner oppstå.

UNGE MENN PÅ ULYKKESSTATISTIKKEN

SSB legger hvert år ut statistikker for arbeidsulykker og dødsulykker. Den siste som ble publisert er fra oktober 2017. Der vises det til 45 dødsulykker i arbeidslivet i 2016, flere enn året før, men antallet har gått ned siden tusenårsskiftet. De aller fleste som dør er menn (43 menn, 2 kvinner). Den nest største gruppe på 8 dødsulykker er fra anleggsvirksomhet. Av disse var 6 utenlandske, 5 fra Øst-Europa og 1 fra Sverige. De fleste arbeidsulykkene er unge menn, som igjen hadde jobbet lange arbeidsdager. Dette er ikke nytt, det er laget mange rapporter om dette som for eksempel «samfunnsspeilet» fra mai 2011 og årlige arbeidskraftundersøkelser (AKU).

Av alle rapporterte arbeidsulykker, medførte 45% langvarig fravær fra arbeid, en andel som har vært relativt stabil de siste tre årene. Fall er stadig den vanligste ulykkestypen, fulgt av «ukjent ulykkestype» og «støt/treff av gjenstand». Statens Arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) anslår at det er opp mot 100 000 arbeidsulykker totalt i Norge hvert år, mens SSBs statistikk viser om lag 22500 rapporterte arbeidsulykker. Med andre ord er det store mørketall, da mange unnlater å innrapportere arbeidsulykker (les Kunnskapsgrunnlaget for arbeidsulykker i Norge, 3.november 2017).

FOREBYGGE

Det positive som synes å lese ut fra statistikkene er at det gradvis blir færre ulykker i fremtiden og noe av grunnen er nok at det vektlegges mer på forebyggende hms, med konferanser, undersøkelser, utvikling av rutiner, bedre typer verktøy og utstyr og ikke minst opplæring. Det som er interessant er at det viser til noe "alle" har visst i uminnelige tider, nemlig at unge og uerfarne er i størst risiko for å bli skadet. Her vises det også tydelig at kvinner er mindre utsatt for skader enn menn. Kan det være at kvinner er mindre tilbøyelige til å utføre risikable handlinger enn

Statistikk over ulykker med strømgjennomgang i bransjen. Målt i prosent fordelt på aldersgruppe. Skjermdump/HBU.

Det som er interessant er at det viser til noe «alle» har visst i uminnelige tider, nemlig at unge og uerfarne er i størst risiko for å bli skadet.

menn, er de mer opptatt av å gjøre ting riktig enn fort? Det tror i hvert fall noen bedrifter, hvor de ikke lenger lar menn kjøre truck, men overlater det til kvinner, for å minske antall ulykker. Er det mulig for oss å senke ulykkestallene for de unge i de kommende år? Det ville vært interessant å studere forskjellige strategier for hvordan kvinner planlegger dagen og oppgavene i heisbransjen i forhold til menn, kanskje i en anonym studie.

HEISBRANSJEN OG ULYKKER

Nå fant jeg ikke egne offentlige statistikker om arbeidsulykker i heisbransjen spesielt, men jeg velger å tro at den organiserte delen av vår bransje er mindre utsatt for arbeidsulykker enn bygge og anleggsvirksomhet generelt, fordi vi har veldig fokus på sikkerhet i vår bransje og har vårt eget, årlige FSE-kurs ved Heisbransjens utdannings senter (HBU). Her kan vi kan lære av hverandre og etterfølge de beste eksempler.

Rapporterte arbeidsulykker i bygg og anleggsvirksomhet pr 1000 (sn2007)			
Menn	2014	2015	2016
15-19 år	20	15	13
25-39	13	12	11
55-66	14	13	13
Kvinner			
15-19	9,5	6,7	7,1
25-39	5,3	3,6	4,6
55-66	2,9	2,5	2,6

Med HMS ansvar for en lærling

 ODD JACOBSEN

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 **23**

Det finnes ikke egne HMS-kurs for lærlinger og unge montører. Lærlingene får et FSE kurs den første kursuka på Opphei, siden blir de innkalt årlig til FSE kurs på lik linje som montørene. I tillegg får lærlingene et anhuker kurs i løpet av tiden ved senteret. Hvordan kan HMS opplæringen bli bedre i bransjen, og da særlig for de yngre?

Jeg har tatt en prat med montøren Richard Berntsen (27år) og lærling Adrian Dahl (17år) fra Thyssenkrupp Elevator A/S, som jobber sammen på Aker sykehus. Richard besto fagprøven for ca. 2 år siden. Adrian har vært lærling i ca. et år. Vi spiser lunsj sammen mens vi diskuterer HMS i bransjen.

Hva tenker du, Richard, om det å ha ansvar for lærlinger og tenke hms når arbeidsoppgaver skal planlegges for dagen eller uka? Synes du det er vanskelig å kommunisere hva som skal gjøres?

-Jeg føler ikke at det er et problem, lærlingene er jo også opptatt av å følge hms-rutiner. Jeg tenker at begge må passe på hverandre. Kommunikasjon er som regel greit, men noen anlegg er annerledes og da må man jobbe for at lærlingen faktisk forstår arbeidsoppgaven. Sånn er det

vel med de aller fleste av oss, at det noen ganger tar litt tid å forstå nye ting, så det må man være tålmodig med. Jeg opplevde når jeg var hjelper at det var forskjell på rutiner som montørene brukte angående kommunikasjon og opplæring. På mon- tasje er det vanlig å passe på å bruke verneutstyr og at førstehjelpsutstyr er på en praktisk og kjent plass. Jeg opplevde også at det er lurt å ikke bare vite hvor øyeskyllflasken er, men også å merke seg nærmeste vask som en «plan B». Vi bruker jo også ofte fallsikring ved skinnemon- tasje og da utfører vi kameratsjekk på fallsikring hver gang vi tar på oss utstyret slik som vi lærte på fallsi- kringsskurset.

Adrian, du er jo ganske fersk i heisfa- get, hva tenker du om HMS i det dag- lige arbeidet?

-Det er viktig å følge de rutinene vi har på Thyssen. De er der for en

grunn og det er stort sett deg selv det går ut over dersom noe går galt, men i verste fall kan du også skade en kollega. Jeg forsøker alltid å foku- sere på HMS når jeg skal utføre noe arbeid, men opplever dessverre at folk har forskjellige syn på det. Noen montører velger å ikke overholde våre rutiner da de føler at dette kan være tungvint. Jeg har ikke opplevd mye problemer med anskaffelse av verneutstyr fra bedriften dersom jeg skulle trenge det.

Har de eldre stor påvirkningskraft på lærlinger?

-Vi lærlinger respekterer naturligvis montørene og prøver å trekke til oss så mye lærdom som overhodet mulig når vi jobber sammen. Vi gjør stort sett som vi får beskjed om uten å stille spørsmål, men det er muligens ikke alltid like heldig. Personlig har jeg aldri opplevd strømgjennomgang eller å ha blitt skadet på jobb, men

-Jeg føler ikke at det er et problem, lærlingene er jo også opptatt av å følge hms-rutiner. Jeg tenker at begge må passe på hverandre.

jeg har sett farene nå i ettertid. Det er veldig lett å ta det montørene sier for god fisk og for eksempel koble før man har målt om det er spenning på anlegget. De rutinerte og erfarne montørene jeg har jobbet med har enda ikke begått noen slike tabber i samarbeid med meg, men jeg ser at det er fort gjort og dette er noe jeg ønsker å fokusere på i fremtiden.

Du har jo ikke jobbet så lenge på Thyssen, men er det stor forskjell mellom hva dere lærer av HMS på HBU og i bedriften mot det dere opplever i sjakta?

-Vi lærer mye om hvordan vi skal te oss i sjakta og om hvilke farer vi skal være obs på. Det er naturligvis noe annet når du befinner deg i de forskjellige situasjonene, så vi kan aldri bli helt forberedt, men jeg synes personlig at opplæringen vi får skal være tilstrekkelig.

Richard, har du registrert om hms-rutiner endret seg noe fra da du var hjelper?

-Ja, det er ting som har skjerpet seg i firmaet, spesielt med bedring av verneutstyr. Fallsikringsutstyr og kurs for dette har blitt bra. Jeg har faktisk sagt ifra hvis ting ikke har vært bra og da har jo ting også blitt bedre. Det hjelper ikke å klage til andre, man må si ifra på en ordentlig måte.

Hva tror du er årsaken til at spesielt unge menn blir mest utsatt for arbeidsulykker?

-Mangel på livserfaring. Det er jo litt sånn at vi lærer av våre feil. Det er ikke lett å kunne se alle faremomenter uten erfaring. Det handler selvfølgelig også om at de kanskje lar tidspress styre over trygge metoder.

Brått var lunsjen over og vi må tilbake på jobb. Jeg tenker på det å ikke se alle faremomenter uten erfaring som noe jeg kjenner meg godt igjen i. Handler dette om mentaltrening, like mye som opplæring i å montere og feilsøke riktig? Er vi gutta mer hormonstyrte enn vi vil innrømme? Kan man starte alle dager med å si «I dag skal jeg jobbe trygt og riktig, ikke fort!»? Hjelper det?

Verneombudet Odd Jacobsen intervjuer Richard Berntsen (27år) og lærling Adrian Dahl (17år). Alle tre jobber i Thyssen.

Illustraĵojn Vidar Eriksen

FAGBREV MER ETTER- SPURT ENN MASTERGRAD

Ifølge NHOs kompetansebarometer svarer seks av ti bedrifter at de trenger personer med yrkesfaglig utdanning. Kun én av tre etterspør en mastergrad. Mest etterspurt er fagbrev innenfor elektro, bygg eller industrifag.

ARBEIDSKRIM KOSTET 28 MILLIARDER

I en rapport som Samfunnsøkonomisk analyse har lagd på oppdrag for skatteetaten går det frem at omfanget av arbeidslivskriminalitet var på

28 milliarder kroner i 2015. Denne andelen inkluderer avdekket inntekt og grunnlaget for arbeidsgiveravgift knyttet til arbeidslivskriminelle handlinger. I tillegg til et anslag for verdien av relevant trygdesvindel.

KASSA TIL HAVNEARBEIDERNE SNART TOM

Da Transportarbeiderforbundet stoppet utbetalingen av streikebidrag til havnearbeiderne i Tromsø og Mosjøen for et drøyt år siden, ble nesten 30 havnearbeidere stående uten noen form for inntekt eller arbeidsledighetstrygd. Det ble starten på en massiv innsamlingsaksjon

både i og utenfor fagbevegelsen. Nå er kassa straks tom. Støtt havnearbeiderne ved å benytte Vipps til nr. 971 02 260. Les mer på heis.no.

ENERGIUNIONEN

Regjeringen vil innlemme forordninger i EØS-avtalen for å øke utvekslingen av kraft.

Nei til EU og flere fagforeninger frykter at dette vil kunne føre til høyere kraftpriser som rammer tungindustrien og arbeidsplassene. Den reine og billige vannkrafta er grunnlaget for det moderne Norge. I over hundre år har streng nasjonal styring og kontroll skapt et industrieventyr som har gitt oss velferd og et teknologisk forsprang på flere felt. Det er fordi våre forfedre har sloss for denne råderetten skriver nei til EU på sine nettsider. Dette norske eventyr kan gå mot en tragisk slutt. Stortingsflertallet kan komme til å forpakte bort vår nasjonale styringsrett til EUs energibyrå.

LØNNA TIL TOPPSJEFENE

Toppsjefene tjener i snitt 13 ganger den norske gjennomsnittslønna. De har over 6,7 millioner kroner i snittlønn og tjener en vanlig norsk årslønn på under en måned.

HEIS TIL 11 MILLIONER

Heis-Tek skal levere en eksplosjons-sikker heis til Statoil gjennom Aker Solutions. Kontrakten har en verdi på i underkant 11 millioner norske kroner, ifølge sysla.no. Heisen skal operere i et krevende miljø med lave temperaturer om vinteren når den blir plassert på Johan Castberg-feltet i Barentshavet.

Fra Sjakta

📷 📄 JOHNNY LEO JOHANSEN

Navn: Joachim Nilsen

Bosted: Narvik

Alder: 21 år

Firma: KONE

Stilling: Montør

Hvordan kom du inn i yrket?

-Jeg gikk 2. året videregående elektro og avdelingslederen for Kone kom og sa at de trengte lærling og det for første gang i Narvik. Så jeg søkte, var utplassert og fikk jobb. Alt bare klaffet.

Hvordan var det å være lærling?

-Det er 5 som er utdannet i Narvik, men de har kommet som elektrikere og gått den veien. Jeg er den første som har gått som lærling. Så det var nok litt uvant og var noe utfordring, men det gikk seg til. Det var litt nytt at de skulle ha ansvar for opplæring på den måten..

Hvordan var opplæringen?

Det var fint å reise til Oslo HBU og det var et fantastisk opplegg der.

Hvordan er det å jobbe med heiser her i nord?

Her er det mye forskjellige heiser, så vi får være med på alt. Mye reising, jeg tok fagprøven i Bardufoss. Det var -30 under fagprøven. Måtte ut av bygget og over veien for å gå på toalett. Det gjorde at man holdt seg lengst mulig.

Hva hadde du hørt om fagforeningen?

Det var naturlig å bli med i fagforeningen. Ble opplyst om fagforening og fikk informasjon etterhvert. Faren er flygeleder, roper avdelingslederen som også sitter på kontoret denne morgenen.

Hva tenker du om faget nå?

Det er mye innleie på byggeplasser og det blir ikke så mye sosialt når alle snakker polsk i spisebrakken.

Du er jo ung i faget og det er langt til pensjonsalderen, hva tror du er grunnen til at unge er så opptatt av pensjon?

Det har vært mye snakk om det med pensjon. Det er lurt å være engasjert i det, så vi også får det seinere.

Hva jobber du med for tiden?

Det blir mest nymontasje. Er veldig mye å gjøre og mye anlegg, to selger i Trondheim gjør at det selges bra her.

Hva trives du best med?

Liker å montere sammen med en kollega er bra, selv om det og kan være fint å jobbe litt selvstendig. Kommer man godt overens er det fint å jobbe to. Jobbet en del i Tromsø og Bardufoss. så det blir litt frem og tilbake.

Hvordan fungerer fagforeningen her i nord?

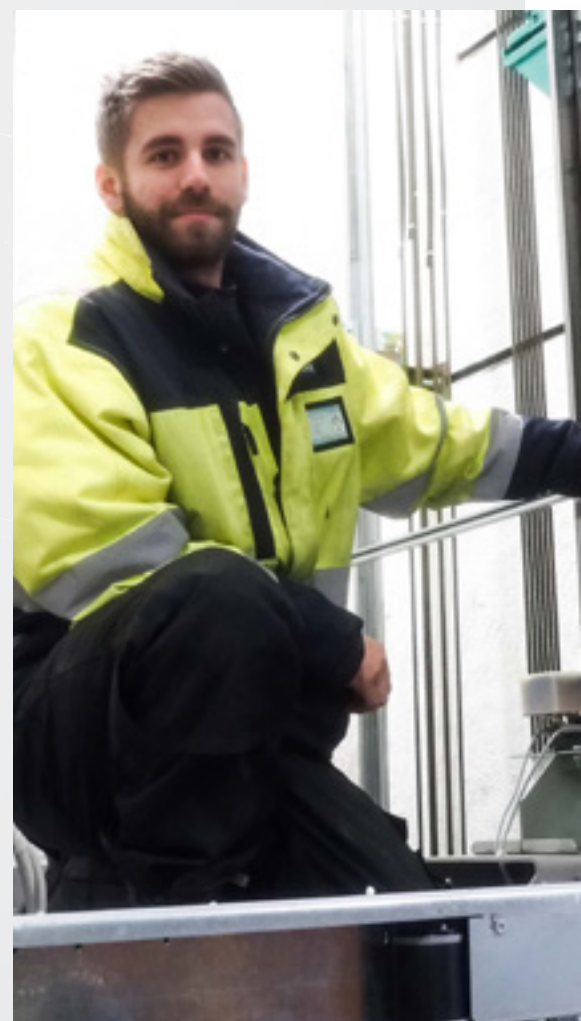
Nærmeste firma er Schindler og Otis i Harstad. Så det er ikke så mye konkurranse eller noen konflikter her i byen. Fagforeningsmøter foregår på tlf.

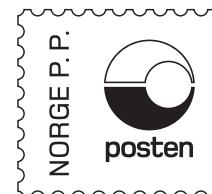
Hva tenker du om din fremtid i yrket?

Har ingen andre planer enn å drive med heis, og det er nå man begynner lære. Den nye standarden gir nye utfordringer.

Hva er det beste med å jobbe med heiser?

Selve byggingen som er gøy med heis. Det elektriske og det andre er greit og går raskt. Artige er å se heisen komme opp fra tom sjakt.

Verv i Heismontørenes Fagforening per 01.02.18

VERV	PERIODE	NAVN	TLF	E-POST
Leder	16 - 18	Markus Hansen	469 13 040	leder@heis.no
Nestleder	17 - 18	Rune Larsen	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Nestleder	17 - 18	Alexander Jordnes	959 82 334	alexuj@icloud.com
Sekretær	16 - 18	David Coron-Andersen	480 06 131	davidcoron@msn.com
Kasserer	17 - 18	Frank Sig Hansen	932 05 222	kasserer@heis.no
Studieleder	16 - 18	Per Arne J. Salo	918 53 408	per.arne.salo@heis.no
1. Styremedlem	17 - 18	Hans Petter Sandaas	(perm)	
2. Styremedlem	16 - 18	Stian Pedersen	959 08 344	stian.pedersen@otisklubben.no
3. Styremedlem	16 - 18	Kim Roger Simble	415 75 576	kim.simble@hotmail.com
4. Styremedlem	16 - 18	Tomas Kaumer	926 43 965	jo-rudsh@online.no
5. Styremedlem	16 - 18	Espen Milli	902 07 501	espen.milli@heis.no
6. Styremedlem	16 - 18	Håvard Hanslien	951 91 592	havard.hanslien@gmail.com
Lærlingrep.	16 - 18	Kasper Westby	476 44 064	
1. Distriktsrep.	16 - 18	Vegard Olimstad	453 94 780	VegardOlimstad@hotmail.com
2. Distriktsrep.	16 - 18	Edmund Berget	930 45 646	edmund.berget@gmail.com
3. Distriktsrep.	16 - 18	Trond Stokkan	970 12 354	trondstokkan@gmail.com
4. Distriktsrep.	16 - 18	Tom Kristian Hetland	959 86 156	tohetlan@bbnett.no
Andre oppgaver				
Akkordkontrollør	17 - 18	Fritjof Johansson	915 88 420	fritjof1809@hotmail.com
HMS-ansvarlig	16 - 18	Morten Sandaas	930 51 340	pemsand@online.no
Lærlingansvarlig	16 - 18	Even Thorstad	951 91 570	even_thorstad@hotmail.com
Redaktør	16 - 18	Tor Erik Lundberg	951 91 560	redaksjonen@heis.no
Kontrollkomitè	16 - 18	Dan Terje Rønning	905 77 667	danterje@gmail.com
Kontrollkomitè	17 - 18	Roar Enerly	916 34 682	renerly@online.no
Sekretær	–	Bjørn Tore Egeberg		bjorn.tore@heis.no
Landsstyrrerepresentant (vara)		Terje Skog	908 77 069	terje@elogitoa.no
Avdelinger				
Bergen	17 - 19	Steinar Johansen	480 34 229	stahlklubben@hotmail.com
Drammen	17 - 19	Lars Selebø	995 30 820	Larzy88@gmail.com
Hedmark/Oppland	13 - 15	Tom Kristian Hetland	959 86 156	tohetlan@bbnett.no
Agder	11 - 13	Tor Helge Reber	915 63 130	threber@frisurf.no
Møre og Romsdal	14 - 16	Erlend Andberg	911 51 662	erlend.a@hotmail.com
Tromsø	14 - 16	Jan Wahlgren	951 91 583	jab-wa@online.no
Nordland	17 - 19	Bjørn Magnus Aspevold	909 54 660	bm_aspevold@hotmail.com
Stavanger	13 - 15	Vegard Olimstad	453 94 780	VegardOlimstad@hotmail.com
Trondheim	15 - 17	Edmund Berget	930 45 646	edmund.berget@gmail.com
Vestfold/Telemark	14 - 16	Sondre Tjønneng	913 97 756	sondre.tjonng@kone.com
Østfold	15 - 17	Frank Sig Hansen	932 05 222	frank.sig.hansen@hotmail.com
Klubber				
Euroheis	Oslo	Tommy Svendsen	913 93 497	tommy.svendsen@euroheis.no
Kone	Norge	Per Arne Salo	918 53 408	per.arne.salo@heis.no
Reber Schindler	Hovedtill.	Alexander Jordnes	959 82 334	alexuj@icloud.com
Reber Schindler	Oslo	Håvard Hanslien	951 91 592	havard.hanslien@gmail.com
Stahl	Oslo	Espen Milli	902 07 501	espen.milli@heis.no
Stahl	Bergen	Steinar Johansen	480 34 229	stahlklubben@hotmail.com
Thyssen	Hovedtill.	Geir Jacobsen (fung)	959 86 220	
Thyssen Bergen	Bergen	Kim Thomassen	959 86 266	kftthomassen@gmail.com
Ing Stein Knutsen	Bergen	Arild Lyngøy	974 29 130	arild_lyngoy@hotmail.com
Heis-Tek	Bergen	Terje Fjeldstad	966 25 389	
Heis1/ Orona	Tromsø	Aleksander Fjelde	900 52 178	
Orona	Kolbotn	Kristoffer Syversen	940 52 678	
Uniheis	Oslo	Patrick Simonsen	982 30 875	patrick@uniheis.no
Avdeling	Adresse	Telefaks	E-post	
Oslo	Schweigaardsgt 34 f, 0191 Oslo	22 17 45 53	foreninga@heis.no	
Bergen	Kalfarv. 71, 5018 Bergen		bergen@heis.no	
Stavanger	Lagårdsvei 124, 4011 Stavanger		VegardOlimstad@hotmail.com	